

4.4.3 แนวทางการรับฟังของศาลถูกต้องแล้วหรือไม่

แนวคำพิพากษาของศาลฎีกาซึ่งได้วางหลักเกี่ยวกับการทำแผนประทุษกรรม ประกอบคำรับสารภาพนั้นให้ถือว่าการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพเป็นส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน และให้ยอมรับฟังเป็นพยานสนับสนุนคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนเป็นเพียงพยานบอกเล่า ซึ่งเป็นพยานที่มีน้ำหนักน้อย ต้องรับฟังประกอบพยานหลักฐานส่วนอื่นจึงจะลงโทษจำเลยได้ แต่แนวคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ผ่านมาไม่เคยวางหลักไว้เลยว่า การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพนั้นเกิดขึ้นโดยชอบหรือมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาจไม่สามารถรับฟังเป็นพยานสนับสนุนคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนได้ การที่ผู้ต้องหาปฏิเสธในชั้นศาลย่อมหมายถึง ปฏิเสธทั้งการยอมรับสารภาพในชั้นสอบสวน และ การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพด้วย จึงต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน ทั้งบันทึกคำรับสารภาพ และบันทึกการทำแผนฯ ถ้าเป็นเช่นนี้แล้ว แนวคำพิพากษาของศาลฎีกาจะถูกต้องหรือไม่ เพราะศาลถูกผูกพันให้ต้องพิทักษ์ความยุติธรรม และเป็นที่พึงสวดท้ายของทุกคน หากศาลไม่ใช้อำนาจแทรกแซงเพื่อบังคับมิให้เจ้าพนักงานสอบสวนกระทำโดยมิชอบแล้ว ผู้เขียนเกรงว่าทุกครั้งที่ต้องหายอมรับสารภาพ พนักงานสอบสวนก็จะจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพทันทีทุกครั้ง โดยมีได้สอบถามความสมัครใจของผู้ต้องหาแต่อย่างใด และข้อสำคัญหากผู้ต้องหาถูกบังคับให้ยอมรับสารภาพในชั้นสอบสวน ทั้งที่กฎหมายกำหนดห้ามมิให้ศาลรับฟังคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมายนั้นเป็นพยานหลักฐาน แต่กลับเป็นว่าเมื่อพนักงานสอบสวนจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพทั้งที่ผู้ต้องหาไม่ได้เต็มใจ ก็จะกลายเป็นว่าการทำแผนฯ กลับไปฟอกหรือช่วยยืนยันว่า ผู้ต้องหายอมรับสารภาพในชั้นสอบสวนด้วยความสมัครใจแท้จริง ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะถูกต้อง และจะทำให้เสียความยุติธรรมไป

มีข้อเท็จจริงเรื่องหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องจริงเกี่ยวกับการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพที่ผู้เขียนได้รับรู้มาจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง เนื่องจากครอบครัวของบุคคลดังกล่าวมาขอคำปรึกษา โดยมีข้อเท็จจริงอยู่ว่า นายสมชาย (นามสมมุติ) อายุ 19 ปี เป็นนักศึกษาอยู่สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง ซึ่งโดยปกติแล้วผู้เขียนจะเห็นว่าตัวน้องสมชายจะอยู่ช่วยพ่อแม่ขายอาหารอยู่ที่ร้านเป็นประจำ วันหนึ่งในช่วงปิดเทอมหลังจากที่น้องสมชายช่วยพ่อแม่ขายอาหารอยู่จนประมาณ 19.00 น. จึงได้ไปเล่นเกมที่ร้านอินเทอร์เน็ตซึ่งอยู่ใกล้ๆบ้านกับเพื่อนอีกสองคนที่

บ้านอยู่ใกล้กัน ทั้งสามคนเล่นอยู่จนถึงเวลาประมาณ 24.00 น. จึงกลับเข้าบ้าน พอวันรุ่งขึ้น ประมาณ 10.00 น. มีคนโทรศัพท์เข้ามายังโทรศัพท์มือถือของน้องสมชายบอกว่าโทรมาจากเขต บางกอกน้อย อ้างว่าเมื่อสัปดาห์ที่แล้วตอนที่น้องสมชายไปทำบัตรประชาชนยังไม่ได้เซ็นชื่อให้มา เซ็นชื่อ น้องสมชายจึงได้บอกกับพ่อแม่แล้วออกไป ปรากฏว่าผ่านไปสองวันสองคืนไม่ได้กลับบ้าน ทางบ้านเห็นผิดปกติเพราะไม่เคยเห็นน้องสมชายไปนอนค้างบ้านเพื่อนที่อื่นนอกจากบ้านที่อยู่ ติดกันจึงไปแจ้งความที่ สน. บางกอกน้อย แต่ปรากฏว่าทางสถานีตำรวจบางขุนเทียนโทรมาแจ้ง ว่า น้องสมชายถูกควบคุมตัวอยู่ที่ สน. ดังกล่าวในข้อหาร่วมกันชิงทรัพย์ จึงทำให้ทราบข้อเท็จจริง ต่อมาว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้โทรเรียกให้น้องสมชายออกไปและทำการจับกุม โดยอ้างว่า เวลา ประมาณ 21.00 น. ของวันที่น้องสมชายนั่งเล่นเกมสล็อตอยู่นั้น น้องสมชายได้ร่วมกับพวกชิงทรัพย์ ผู้เสียหายในท้องที่ สน. บางขุนเทียน สำหรับเรื่องนี้ไม่น่าจะเป็นความจริงเพราะมีพยานยืนยันได้ว่า ในวันนั้นตัวน้องสมชายนั่งเล่นเกมสล็อตที่ร้านคอมพิวเตอร์

ต่อมาได้ทราบความจริงว่า ผู้ที่กระทำความผิดนั้นเป็นญาติห่างๆ ของน้องสมชายเอง ซึ่งมีได้อยู่บ้านเดียวกัน โดยในวันเกิดเหตุญาติคนดังกล่าวได้ใช้โทรศัพท์มือถือของผู้เสียหายโทร เข้ามาในมือถือของน้องสมชายตอนเวลาประมาณ 23.00 น. แต่สายหลุดไป ส่งผลให้ตำรวจสืบ จากการใช้โทรศัพท์ดังกล่าวและมาได้เบอร์โทรของน้องสมชาย จึงได้วางแผนทำการจับกุมและแจ้ง ขหาน้องสมชายว่าร่วมกับญาติคนดังกล่าวชิงทรัพย์ผู้เสียหาย

ปรากฏว่า ในการสอบปากคำของเจ้าพนักงานสอบสวน มีการข่ม จนทำให้น้อง สมชายต้องยอมรับสารภาพเพราะทนไม่ไหว และเมื่อทางเจ้าหน้าที่ตำรวจเรียกผู้เสียหายมาชี้ตัว ผู้ต้องหา ซึ่งทางผู้เสียหายเองก็ไม่แน่ใจว่าใช่ตัวผู้ต้องหาหรือไม่ (จากการที่ได้พูดคุยกับผู้เสียหาย ภายหลังเป็นคดีขึ้นแล้ว) แต่ตำรวจได้นำรูปของน้องให้ดู และยืนยันว่าน้องยอมรับสารภาพแล้วจึง ทำให้ผู้เสียหายชี้ตัวน้องสมชายว่าเป็นผู้ต้องหา และนอกจากนี้ยังมีผู้เสียหายที่ถูกชิงทรัพย์จาก การกระทำครั้งก่อนๆ ได้มาชี้ตัวด้วย กลายเป็นว่าน้องเขามีความผิดหลายกรรมหลายวาระ และที่สำคัญได้มีการจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพด้วย

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ผู้เขียนค่อนข้างเชื่อว่าเป็นความจริง เนื่องจากสภาพครอบครัว ของน้องสมชายไม่เห็นมีปัญหาอะไร และตัวน้องสมชายเองก็เป็นคนซื่อ ไม่ค่อยทันคน ประกอบกับ มีพยานยืนยันชัดเจนว่าวันเกิดเหตุน้องเขานั่งเล่นเกมสล็อตอยู่จริง เพียงแต่เจ้าของร้านไม่ยอมไปให้ ปากคำเพราะกลัวว่าจะมีความผิดที่เปิดร้านเกมสล็อตโดยไม่มีใบอนุญาตและเปิดเกินเวลา สำหรับในส่วน ของคดีตอนนี้อยู่ในช่วงประกันตัวรอส่งฟ้องต่อศาล

จึงอาจสรุปได้ว่า การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพไม่ได้ช่วยยืนยันได้ว่า ร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าการยอมรับสารภาพในชั้นสอบสวนจะเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจอย่างแท้จริง แม้ตามมาตรา 226 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะให้โจทก์สามารถรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ แต่ก็อยู่บนหลักการตามมาตรา 227 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นกัน กล่าวคือ จะต้องพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัย พยานที่ไม่สามารถรับฟังได้ว่าร้อยเปอร์เซ็นต์แสดงว่ายังมีข้อสงสัยอยู่

หากดูแนวคำพิพากษาต่างๆที่ผ่านมา แนวทางการรับฟังพยานหลักฐานของศาลเกี่ยวกับ คำรับสารภาพในชั้นสอบสวนนั้นมีทั้งที่รับฟังได้และรับฟังไม่ได้สลับกันไป โดยศาลอธิบายรวมๆว่า ประการแรก พยานหลักฐานทั้งหมดที่มีฟังประกอบกับการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพทำให้ฟังได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดตามฟ้องจริง ประการที่สอง พยานหลักฐานทั้งหมดที่มี เมื่อฟังประกอบกับการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ ยังไม่พอฟังได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริง จึงอาจสรุปจากแนวคำพิพากษาทั้งสองประการได้ว่า ศาลไม่ได้แยกแยะระหว่าง คำรับสารภาพในชั้นสอบสวน กับ การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ว่าเป็นคนละกรณีกันหรือไม่ โดยในแต่ละกรณี มีกรณีไหนบ้างที่การกระทำเกิดขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา หรือการกระทำใดมีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามมิให้กระทำโดยเด็ดขาด แต่ศาลกลับดูพฤติการณ์แวดล้อมกรณีที่ผู้ต้องหาแสดงขณะนำชี้ที่เกิดเหตุแล้วให้รับฟังประกอบข้อเท็จจริง จึงทำให้เชื่อได้ว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผู้ต้องหารับสารภาพ ถ้าเป็นเช่นนั้นเสมือนกับว่า เขาผลไปตัดสินเหตุโดยมิได้ดูว่าผลนั้นเกิดขึ้นโดยชอบหรือไม่ชอบซึ่งไม่น่าจะถูกต้อง และส่งผลให้บทบัญญัติของกฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 หรือข้อยกเว้นในมาตรา 226 แทบจะไม่มี ความหมาย ข้อต่อสู้ของจำเลยตามมาตราเหล่านี้ก็คงไม่สามารถบังคับใช้ได้ และเราก็คงจะเห็นภาพการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพในรูปแบบเดิมๆยังคงมีอยู่ต่อไป เพราะว่าผลของการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพสามารถใช้เป็นพยานในชั้นศาลได้ทุกกรณี

เมื่อลองวิเคราะห์ให้ลึกลงไปยิ่งทำให้น่าเชื่อว่า การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพนั้น น่าจะเกิดขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทุกกรณี โดยมีเหตุผลสนับสนุนประกอบ ดังนี้

1. การกระทำไม่น่าจะเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจโดยแท้จริงของผู้ต้องหาเหตุเพราะเมื่อมีการยอมรับสารภาพในชั้นสอบสวน ไม่ว่าจะเป็นคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยสมัครใจหรือไม่ก็ตาม เจ้าพนักงานสอบสวนจะจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพโดยอัตโนมัติเสมือนกับว่า การยอมรับสารภาพในชั้นสอบสวนนั้นผู้ต้องหายอมรับที่จะพาไปทำแผนประทุษกรรม

ประกอบคำรับสารภาพด้วย ซึ่งไม่น่าจะถูกต้องเพราะการสอบปากคำ พนักงานสอบสวนมิได้แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบว่า ถ้าหากยอมรับสารภาพจะต้องพาไปชี้สถานที่เกิดเหตุและทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพด้วย จึงเป็นการบังคับให้ต้องทำโดยมิได้มีการสอบถามความสมัครใจของผู้ต้องหามาก่อนว่าสมัครใจจะไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพหรือไม่ แสดงว่าแทบทุกคดีผู้ต้องหาถูกบังคับให้ต้องไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ มิได้เกิดขึ้นจากความสมัครใจแท้จริง แม้ว่าในขณะแสดงท่าทางจะยินยอมแสดงท่าทางประกอบหรือนำชี้ด้วยตัวเองก็ตาม แต่มิได้เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจเพราะมิได้ยินยอมตั้งแต่แรก ไม่ว่าขณะทำแผนฯ จะเต็มใจทำหรือไม่ก็ตาม เพราะเป็นผลเริ่มต้นมาจากการถูกบังคับให้ต้องนำไปชี้ที่เกิดเหตุ จึงเป็นการดำเนินการฝ่าฝืนต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 ซึ่งเป็นการดำเนินการขัดต่อเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้ต้องหา เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 234 บัญญัติว่า “พยาน ไม่ต้องตอบคำถามโดยตรงหรือโดยอ้อม อาจจะทำให้เขาถูกฟ้องคดีอาญา...” จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดคุ้มครองสิทธิของพยานไว้ และผู้ต้องหาก็คือพยานคนหนึ่งจึงควรได้รับการคุ้มครองสิทธิเช่นเดียวกัน การดำเนินการซึ่งฝ่าฝืนต่อ มาตรา 135 จึงเป็นการดำเนินการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ทำให้เจ้าพนักงานสอบสวนทำไปโดยไม่มีอำนาจกระทำ ดังนั้นบันทึกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพจึงไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ตามมาตรา 226 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

2. การกระทำนั้นมีลักษณะของการละเมิดสิทธิดังที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว กล่าวคือ ประการแรก ผู้ต้องหายังไม่ใช่นักโทษ ย่อมจะกระทำเหมือนเป็นการลงโทษผู้ต้องหาไม่ได้แม้จะมีได้เป็นโทษตามมาตรา 18 ของประมวลกฎหมายอาญา แต่ก็ทำให้ผู้ต้องหาต้องด้อยค่าลงและต้องเสียอิสรภาพและเสรีภาพ อันเป็นผลร้ายกับผู้ต้องหาจึงเป็นโทษอย่างหนึ่ง เพราะขนาดบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาแสดงว่าเป็นผู้กระทำความผิดยังไม่สามารถนำมาเปิดเผยต่อสาธารณชนในลักษณะที่ทำให้เขาถูกดูหมิ่นเหยียดหยามได้เลย²¹ และ ประการที่สอง การที่ต้องกระทำต่อหน้าสาธารณชนนอกจากจะทำให้ผู้ต้องหาอาจถูกทำร้ายร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บแล้ว การกระทำดังกล่าวยังเป็นการประจานผู้ต้องหา เพราะไม่มีการปกปิดใบหน้าของผู้ต้องหาให้มิดชิดทำให้ผู้ต้องหาดูเหมือนเป็นผู้กระทำผิด อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามอย่างมากและเป็นการลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ลง

²¹ มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ข้อ 45(1)

3. การกระทำที่ต้องให้มีการแสดงท่าทางประกอบการกระทำความผิดต่อหน้าสาธารณชนนั้น เป็นการฝ่าฝืนประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 30 ข้อ 1(ค) ที่กำหนดห้ามมิให้เปิดเผยเหตุการณ์หรือเรื่องราวซึ่งถ้าหากเปิดเผยต่อประชาชนแล้วอาจเป็นแบบอย่างที่บุคคลอื่นจะถือเอาเป็นตัวอย่างในการกระทำขึ้นอีก เช่นแผนประทุษกรรมต่างๆของคนร้ายหรือวิธีการอันชั่วร้ายอื่นๆเป็นต้น เพราะว่าได้มีการนำผู้ต้องหาไปแสดงท่าทางการกระทำความผิดเปิดเผยต่อสาธารณชนซึ่งเป็นการรื้อให้เกิดการเรียนรู้แบบวิธีก่ออาชญากรรม รวมทั้งอาจก่อให้เกิดความไม่สงบสุขขึ้นในบ้านเมืองได้²²

4. ปัจจุบันมีคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 855/2548 เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ข่าว การแถลงข่าว การให้สัมภาษณ์ การเผยแพร่ภาพต่อสื่อมวลชน และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะในข้อ 2.4 ซึ่งห้ามจัดให้สื่อมวลชนทุกแขนงเข้าทำข่าว ขณะเมื่อมีการให้ผู้ต้องหานำพนักงานสอบสวนไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ และหลีกเลี่ยงการให้สัมภาษณ์ใดๆ ในลักษณะเป็นการตอบโต้ระหว่าง พนักงานสอบสวน กับผู้ต้องหา หรือบุคคลใดโดยมีสื่อมวลชนทุกแขนงเป็นผู้สัมภาษณ์ เนื่องจากอาจเป็นเหตุให้รูปคดีอาจเสียหาย และห้ามพนักงานสอบสวนไม่ควรจัดให้มีการพาผู้ต้องหาไปนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพว่าผู้ต้องหากระทำความผิดอย่างไร เพราะการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพดังกล่าวมิใช่พยานหลักฐานที่จะมารับฟังประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหา เพื่อให้เห็นว่าผู้ต้องหากระทำความผิดตามแนวคำพิพากษาฎีกาที่ 7562/2537 แต่ถ้าชี้ประกอบคำรับสารภาพอื่น เช่นนำชี้ที่ซ่อนทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำความผิด หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐาน ให้ผู้ต้องหานำชี้ได้โดยต้องป้องกันมิให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในที่นำชี้ ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงการใช้ถ้อยคำ หรือกริยาท่าทางที่เห็นว่าเป็นการข่มขู่ หรือการปฏิบัติที่ไม่สมควรแก่ผู้ต้องหา รวมทั้งการทำร้ายร่างกายผู้ต้องหาและไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม ห้ามเจ้าพนักงานนำผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เพราะจะเป็นการประจานเด็ก และอาจจะเป็นการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก นอกจากนี้ห้ามนำผู้เสียหาย พยาน เข้าร่วมในการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นอันขาด โดยเฉพาะผู้เสียหายที่เป็นเด็ก สตรี พระภิกษุสามเณร นักพรต นักบวช

²² สุธรรมมา วรกานนท์, "สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาที่จะไม่ถูกกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมในลักษณะประจาน" (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิตย คณะนิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542) น. 86-87.

จากข้อห้ามดังกล่าว จึงอาจสรุปได้ว่า มีคำสั่งห้ามจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรม ประกอบคำรับสารภาพแล้ว เว้นแต่ในกรณีมีความจำเป็นต้องนำชี้ที่ชุกชอนทรัพย์สิน หรือวัตถุอื่นใดซึ่งอาจนำมาใช้เป็นพยาน หากผู้ต้องหายินยอมจึงจัดให้มีการนำชี้ที่เกิดเหตุได้ ผิดจากนั้น หากเจ้าพนักงานสอบสวน ยังจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ น่าจะเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าว ซึ่งน่าจะเป็นความผิดทางวินัยได้ แต่ปรากฏว่านับจากมีคำสั่งดังกล่าว คงมีเพียงเฉพาะช่วงแรกเท่านั้นที่ปฏิบัติตาม จนทำให้ผู้เขียนซึ่งกำลังศึกษาเรื่องนี้อยู่ เข้าใจว่าประเด็นปัญหาดังกล่าวที่ผู้เขียนทำการหยิบยกขึ้นมาวิเคราะห์น่าจะหมดไป และคงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาเรื่องนี้อีก แต่ในทางปฏิบัติกลับปรากฏว่ายังจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพอยู่ตลอด โดยมีทั้งนำเสนอเป็นข่าวและมีได้นำเสนอเป็นข่าวซึ่งดูได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งที่ในแต่ละคดีนั้นส่วนใหญ่ไม่มีความจำเป็นต้องค้นหาพยานวัตถุแต่อย่างใด

ตัวอย่างเช่น คดีที่สาวใช้ชาวพม่าร่วมกับเพื่อนชายเข้าลักทรัพย์บ้านนายจ้าง และฆ่ายกบ้านรวม 3 คน หรือคดีฆ่าหม่อมสาวชาวรัสเซีย 2 คน ที่พัทยา เมื่อประมาณต้นเดือนมีนาคม 2550 หรือคดีฆ่าแฝดผู้พี่และชมชื่นแฝดผู้น้องที่จังหวัดอ่างทอง เมื่อต้นเดือนเมษายน 2550

จึงอาจสรุปได้ว่าคำสั่งดังกล่าวไม่มีสภาพบังคับ เพราะเป็นคำสั่งที่ออกมาจากผู้ปฏิบัติโดยตรง ข้อสำคัญก็คือการฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวย่อมเป็นความผิดวินัย ตามข้อ 6.2 ซึ่งกำหนดว่า “หากพบข้าราชการตำรวจผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามนโยบายนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดดำเนินการทางวินัย และหากผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือตรวจพบว่า ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดละเลยไม่ดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืน ให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือที่ตรวจพบพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดนั้นด้วย” แสดงว่า การที่เจ้าพนักงานสอบสวนดำเนินการฝ่าฝืนข้อ 2.4 จะต้องถูกลงโทษทางวินัยตามข้อ 6.2 แต่ปรากฏว่า ในทางปฏิบัตินอกจากจะไม่ถูกลงโทษแล้ว บางครั้งกลับได้รับความดีความชอบส่งผลให้ได้รับความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานสืบไปเนื่องจากมีผลงานโดดเด่นกว่าบุคคลอื่น ยิ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่า คำสั่งดังกล่าวไม่มีสภาพบังคับ

5. ผู้กระทำไม่มีอำนาจกระทำ เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจ เว้นแต่เข้าตามหลักความจำเป็นที่กฎหมายยอมรับ แต่ทั้งนี้หากผู้ต้องหาไม่สมัครใจก็ไม่สามารถจัดให้มีการทำแผนฯได้

6. การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพเป็นขั้นตอนหนึ่งของการสอบสวน ผู้ต้องหาสิทธิร้องขอให้ทนายความเพื่อพิทักษ์สิทธิของตน ซึ่งเจ้าพนักงานสอบสวนต้องถามความต้องการของผู้ต้องหา เว้นแต่ผู้ต้องหาไม่ต้องการ แต่หากเป็นคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือผู้ต้องหาอายุไม่เกิน 18 ปี กฎหมายบังคับให้ต้องจัดหาทนายความให้ มิเช่นนั้นถือว่าผิด

ผู้ต้องหากล่าวในขณะที่ทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพก็จะรับฟังเป็นพยานไม่ได้เช่นกัน สำหรับกรณีนี้ ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วว่า ศาลเคยมีคำพิพากษาที่ใกล้เคียงกับกรณีนี้ว่าไม่มีกฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องจัดหาทนายความให้ผู้ต้องหาในกรณีที่พาผู้ต้องหาไปนำชี้ที่เกิดเหตุ ซึ่งผู้เขียนไม่เห็นด้วย เพราะผู้ต้องหาเป็นประธานแห่งคดี เขาควรมีสิทธิให้ทนายไปคุ้มครองสิทธิเกี่ยวกับการให้ถ้อยคำของเขา เพราะการทำแผนฯ ก็เป็นการให้การต่อพนักงานสอบสวนอย่างหนึ่ง

หากผู้เขียนทำการวิเคราะห์ได้ถูกต้อง แสดงว่าทุกวันนี้การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพอยู่บนพื้นฐานของการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผลของการรับฟังเป็นพยานหลักฐานก็ไม่น่าจะรับฟังได้ทุกกรณี รวมถึงพยานวัตถุที่ได้มาจากการนำชี้ที่เกิดเหตุโดยไม่ชอบนั้นย่อมรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ด้วย เพราะหากตีความอย่างเคร่งครัดไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้เนื่องจากเป็นพยานวัตถุที่ได้มาจากการกระทำโดยมิชอบ ตาม ป.วิอาญา มาตรา 226 เพราะมาตรา 226 มิได้เปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจดังเช่นศาลประเทศอังกฤษ²³ เพียงแต่ศาลไทยมักจะแปลความว่า พยานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หากเกิดขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนแล้วก็สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ซึ่งหากตีความ มาตรา 226 โดยเคร่งครัดแล้ว เจตนารมณ์นั้นต้องการคุ้มครองความบริสุทธิ์ยุติธรรมของวิธีการรวบรวมพยานหลักฐานไม่เช่นนั้นแล้วเจ้าพนักงานสอบสวนจะทำทุกวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานโดยไม่สนใจว่าจะได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แต่จะอย่างไรก็ตาม ตอนนี้ได้มีร่าง ป.วิอาญา มาตรา 226/1²⁴ ซึ่งบัญญัติทำนองเปิดโอกาสให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานที่

²³ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนการพิจารณา, พิมพ์ครั้งที่ 5 แก้ไขเพิ่มเติม, (กรุงเทพมหานคร : หจก. จีรรัชการพิมพ์, 2549), น.19.

²⁴ ร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 226/1 บัญญัติว่า “ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จากการรับฟังเป็นพยานหลักฐานนั้น

ได้มาโดยมิชอบมากขึ้น เพียงแต่ขณะนี้ยังไม่มีผลใช้บังคับ ดังนั้นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ จึงไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ และศาลถูกผูกพันต้องห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐาน เช่นว่านั้น เพราะขัดต่อความสงบเรียบร้อยโดยที่จำเลยไม่ต้องต่อสู้ หากศาลผิดหลง ศาลอุทธรณ์ หรือฎีกาก็ต้องยกคำพิพากษาที่ผิดหลงแล้วย้อนสำนวนให้ศาลที่ผิดหลงพิจารณาคดีใหม่ หรือ แก้ไขให้ถูกต้อง มิเช่นนั้นจะทำให้เสียความยุติธรรม และกฎหมายก็จะไม่ศักดิ์สิทธิ์

จากที่ผู้เขียนวิเคราะห์มาจนถึงตรงนี้ ผู้เขียนเห็นว่า แนวคำพิพากษาของศาลเกี่ยวกับการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ มีหลายกรณีที่ไม่น่าจะถูกต้อง เพราะศาลไม่เคย แยกวินิจฉัยระหว่าง บ้านที่คำรับสารภาพในชั้นสอบสวน กับบันทึกการทำแผนประทุษกรรม ประกอบคำรับสารภาพ และศาลไม่เคยวินิจฉัยถึงความไม่ถูกต้องของการทำแผนฯ เพื่อไม่รับฟัง บันทึกการทำแผนฯ เป็นพยานหลักฐานเลย เนื่องจากการที่ศาลไม่ยอมหยิบยกขึ้นมาพิจารณาถึงความชอบหรือไม่ชอบของการทำแผนฯ จึงส่งผลให้ เจ้าพนักงานสอบสวนมักจะจัดให้มีการทำแผนฯ เกือบทุกครั้ง เมื่อจำเลยยอมรับสารภาพไม่ว่าจะมีความจำเป็นเพื่อค้นหาพยานบางอย่างหรือไม่ก็ตาม การดำเนินการเช่นนั้นจึงเป็นไปโดยอัตโนมัติ เพราะมิได้มีการสอบถามความสมัครใจของผู้ต้องหามาก่อน ทั้งที่การกระทำดังกล่าวมีผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมในวงกว้าง

4.4.4 แนวทางการรับฟังที่ไม่ถูกต้องของศาลอาจเกิดผลกระทบ

สำหรับแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานของศาลหากไม่ถูกต้อง อาจเกิดผลกระทบ กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ ดังต่อไปนี้

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึง พฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (2) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (3) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (4) ผู้กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด และ
- (5) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด"

1. ผลกระทบกับตัวผู้ต้องหา กล่าวคือ อาจทำให้ผู้ต้องหาไม่ได้รับความเป็นธรรมในการต่อสู้คดี ในฐานะที่ผู้ต้องหาเป็นประธานแห่งคดีซึ่งมีสิทธิต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่
2. ผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ เจ้าพนักงานสอบสวนและอัยการก็จะยังคงดำเนินการต่อไป เพราะทำแล้วไม่มีอะไรเสีย และไม่ถูกต้องห้ามมิให้ใช้บันทึกการทำแผนฯ ที่เกิดขึ้นโดยมิชอบมาเป็นพยาน ไม่ถูกลงโทษ และไม่ถูกดำเนินคดีอาญา
3. ผลกระทบต่อสังคม กล่าวคือ สังคมจะไม่ได้รับความคุ้มครองที่ถูกต้องและเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน กับประชาชนทุกฝ่าย
4. ผลกระทบต่อศาล กล่าวคือ สังคมอาจไม่เชื่อถือกระบวนการยุติธรรมภายใต้การดำเนินการของศาลอีกต่อไป
5. ผลกระทบต่อระบบกฎหมาย กล่าวคือ ทุกคนจะไม่ค่อยเชื่อถือการดำเนินการภายใต้ระบบกฎหมายอีกต่อไป เพราะกฎหมายไม่มีสภาพบังคับ เนื่องจากไม่สามารถคุ้มครองสิทธิให้ทุกคนได้เท่าเทียมกันอย่างแท้จริง

4.5 วิเคราะห์มาตรการคุ้มครองความปลอดภัย

ในระบบนิติรัฐ เจ้าพนักงานสอบสวน ต้องถูกผูกพันต่อประชาคมใน 2 มิติ กล่าวคือ มิติแรก ในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันตามหลักการอำนวยการความสงบสุขของรัฐตามสัญญาประชาคม และ มิติที่สอง ในฐานะเจ้าพนักงานสอบสวนผู้ซึ่งมีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ในขณะที่ ผู้ต้องหา ก็มีหลักประกันสิทธิในสองมิติเช่นเดียวกัน กล่าวคือ มิติแรก สิทธิในฐานะเกิดมาเป็นมนุษย์ซึ่งต้องมีศักดิ์ศรี และ มิติที่สอง สิทธิในฐานะผู้ต้องหาซึ่งจะต้องได้รับการพิสูจน์อย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้ตราบใดที่ยังไม่สามารถพิสูจน์ความผิดได้ก็ยังคงเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ มีสิทธิเช่นเดียวกับบุคคลอื่นทั่วไป ดังนั้น ในการดำเนินการบางอย่างของเจ้าพนักงานสอบสวนอาจจะไปละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาบางประการ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันความปลอดภัยให้กับผู้ต้องหามากเป็นพิเศษ แต่จะป้องกันในเรื่องใดบ้างนั้น จำเป็นต้องทราบให้ได้ก่อนว่าในเรื่องที่จะดำเนินการนั้นมีความเสี่ยงเกี่ยวกับอะไรบ้าง

4.5.1 ความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการจัดให้มีการทำแผนฯ

การที่ผู้ต้องหาได้เป็นผู้ต้องโทษ แม้จะยอมรับสารภาพแต่ในสายตาของกฎหมายแล้ว ผู้ต้องหาก็ยังเป็นผู้บริสุทธิ์ จึงควรได้รับการคุ้มครองดูแลเช่นเดียวกับสุจริตชนทั่วไป

การจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ถือเป็นขั้นตอนหนึ่งของการสอบสวน ดังนั้น ในการดำเนินการจึงต้องคำนึงถึงหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา และอำนาจกระทำของเจ้าพนักงานสอบสวนประกอบกัน ซึ่งจะต้องดำเนินการให้เป็นไปอย่างที่เหมาะสมที่ควร กล่าวคือ ในการดำเนินการจะต้องไม่เสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และจะต้องไม่เสี่ยงต่อการหลบหนีของผู้ต้องหาด้วย ทั้งนี้ ในการจัดให้มีการทำแผนฯ ทุกๆ ครั้งอาจมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา และผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา

สำหรับผู้ต้องหา อาจมีความเสี่ยงต่อการถูกละเมิด สิทธิที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองเป็นพิเศษ และอาจมีความเสี่ยงที่จะถูกละเมิด สิทธิในทางอาญา จากการกระทำของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ

1.1 สิทธิที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองเป็นพิเศษ

ประการแรก การจัดให้มีการทำแผนฯ อาจมีความเสี่ยงต่อการขัดขวางเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้ต้องหา ทั้งนี้หากผู้ต้องหาไม่เต็มใจไปนำชี้ที่เกิดเหตุ จะไปบังคับไม่ได้เพราะถือเป็นสิทธิของผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 234 ในฐานะพยานคนหนึ่งซึ่งมีสิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเองอันอาจทำให้ตนเองถูกฟ้องคดีอาญา

ประการที่สอง การจัดให้มีการทำแผนฯ อาจมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องหา ทั้งนี้ในการควบคุมตัวผู้ต้องหาไปยังสถานที่เกิดเหตุโดยหลักแล้ว ผู้หาที่ยังมิได้เป็นผู้ต้องโทษจะใส่กุญแจมือตระเวนไปทั่วไม่ได้ เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นและผู้ต้องหา นั้นยินยอม และจะต้องไม่เสี่ยงต่อการกระทำในลักษณะประจานด้วย

ประการที่สาม การจัดให้มีการทำแผนฯ อาจมีความเสี่ยงต่อการเสนอข่าวที่เป็นผลร้ายต่อตัวผู้ต้องหา เพราะไม่สามารถกันนักข่าวมิให้มาทำข่าวได้ แต่สำหรับในกรณีที่เจ้าพนักงานสอบสวนต้องการให้ข่าว ทั้งนี้ในการนำเสนอข่าวต่อสาธารณะจะมีทั้งผลดีและผลร้ายอยู่ใน ดังนั้น เจ้าพนักงานสอบสวนคงต้องเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์สาธารณะกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลว่าสิ่งไหนสำคัญกว่ากัน มิเช่นนั้นอาจจะละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาได้

ประการสุดท้าย การจัดให้มีการทำแผนฯ อาจมีความเสี่ยงต่อการดำเนินคดีโดยอยู่ติธรรมต่อผู้ต้องหา ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องไม่ดำเนินการโดยทำให้ทุกคนเกิดความเชื่อ ก่อนแล้วว่าผู้ต้องหานั้นเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง โดยเฉพาะศาล เพราะหากศาลเชื่อหรือโน้มเอียงตามข้อเท็จจริงที่ผู้ต้องหาได้เปิดเผยถึงขั้นตอนการกระทำความผิด ในบันทึกการทำแผนฯ มาก่อน และเห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอที่ปรากฏในบันทึกการทำแผนฯ ก็เพียงพอที่จะพิจารณาลงโทษจำเลยได้แล้ว โดยไม่จำเป็นต้องเรียกเอาพยานหลักฐานส่วนอื่นมาพิจารณาประกอบเพิ่มอีก การที่ศาลรับฟังเพียงข้อเท็จจริงที่ปรากฏในบันทึกการทำแผนฯ อาจทำให้ศาลเสียความยุติธรรมได้

1.2 สิทธิในทางอาญา

ประการแรก การจัดให้มีการทำแผนฯ อาจมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาในทางอาญา โดยเฉพาะ สิทธิในชีวิต ร่างกาย และอนามัย เนื่องจากผู้ต้องหามักจะถูกทำร้ายเพื่อเป็นการแก้แค้น หรือเพื่อให้สาสมกับการกระทำความผิดที่ได้ก่อขึ้น โดยจะสังเกตได้จากภาพข่าวอาชญากรรมที่ได้มีการนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ

ประการที่สอง การจัดให้มีการทำแผนฯ หากเกิดขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาจมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิในเสรีภาพ และชื่อเสียงของผู้ต้องหาก็คงได้ เพราะการนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนฯ เป็นการประกาศให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าผู้ต้องหากระทำความผิด

(2) ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น

ในการจัดให้มีการทำแผนฯ นอกจากจะมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาแล้ว อาจเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของผู้เสียหาย พยาน และครอบครัวของทั้งผู้ต้องหาและผู้เสียหายด้วย

(3) การหลบหนี

สำหรับการนำตัวผู้ต้องหาไปนอกสถานที่แต่ละคดีนั้น ย่อมมีความเสี่ยงต่อการหลบหนีของผู้ต้องหา โดยเฉพาะในคดีที่สำคัญๆ และคดีที่ผู้ต้องหามีอิทธิพลมาก ยิ่งมีความเสี่ยงมาก

4.5.2 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

ความเสี่ยงเป็นต้นเหตุแห่งภัยอันตรายทั้งหลาย ในการดำเนินการจัดให้มีการทำแผนฯ นั้น อาจมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิใดสิทธิหนึ่ง เจ้าพนักงานสอบสวนในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ซึ่งมีหน้าที่ต้องอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนทุกคนไม่ว่าเป็นผู้ต้องหา และในฐานะเป็นเจ้าพนักงานสอบสวนซึ่งมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบควบคุมและดูแลผู้ต้องหาโดยตรง จึงจำเป็นต้องหา

มาตรการป้องกันความปลอดภัยเพื่อมิให้เกิดความเสี่ยง หรือละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ป้องกันสิทธิที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง

ประการแรก ต้องถามความสมัครใจของผู้ต้องหาก่อนว่า ผู้ต้องหาเต็มใจไปทำแผนฯหรือไม่ หากเต็มใจค่อยจัดให้มีการทำแผนฯ แต่ถ้าไม่เต็มใจจะต้องไม่จัดให้มีการทำแผนฯ เว้นแต่มีความจำเป็นต้องค้นหาวัตถุพยานบางอย่าง

ประการที่สอง ในการดำเนินการต้องไม่ใส่กุญแจมือตระเวนไปทั่ว เว้นแต่ในกรณีเป็นคดีอุกฉกรรจ์จึงอาจจำเป็นต้องใส่กุญแจมือ แต่ทั้งนี้ในการดำเนินการควรต้องปกปิดใบหน้าให้มิดชิด และจะต้องไม่บอกรับทให้แสดงท่าทางประกอบ

ประการที่สาม ต้องไม่จัดให้มีการนำเสนอข่าว เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือกรณีที่ผู้สื่อข่าวมาทำข่าวเองโดยที่เจ้าพนักงานสอบสวนมิได้แจ้งให้ทราบเพราะเป็นสิทธิของผู้สื่อข่าวที่จะนำเสนอข่าวต่อสาธารณะ สำหรับในกรณีนี้เจ้าพนักงานสอบสวนจึงควรต้องจัดให้มีการสวมถุงคลุมหน้าผู้ต้องหาให้มิดชิดทุกครั้งที่ทำแผนฯเพื่อเป็นการป้องกันไว้ก่อน กรณีมีผู้สื่อข่าวมาทำข่าวเอง และหากเป็นไปได้ควรขอความร่วมมือผู้สื่อข่าวให้ทำภาพข่าวที่เสนอต่อสาธารณะเป็นภาพปิดบังใบหน้าผู้ต้องหาให้มิดชิด

(2) ป้องกันการละเมิดสิทธิทางอาญา

ประการแรก ต้องจัดกำลังไปให้เพียงพอต่อการคุ้มกันความปลอดภัยให้ผู้ต้องหา เพราะอาจมีกรณีทำร้ายผู้ต้องหาเกิดขึ้น หรืออาจมีการแอบฆ่าผู้ต้องหาเพื่อปกปิดคดีก็เป็นได้ รวมถึงต้องมีมาตรการป้องกันการหลบหนี หรือชิงตัวด้วย

ประการที่สอง ต้องจัดสถานที่ให้เป็นสัดส่วนโดยต้องกันบรรดากลุ่มคนที่มามุงดูออกไปให้พ้นสถานที่

ประการที่สาม ในการนำตัวผู้ต้องหาไปค้นหาวัตถุพยานบางอย่างต้องให้ผู้ต้องหานั่งอยู่แต่ในรถ เว้นแต่กรณีมีความจำเป็น

(3) ป้องกันการถูกปรักปรำ

ในกรณีที่ผู้ต้องหาคนหนึ่งรับสารภาพ และกล่าวหาพาดพิงผู้ต้องหาอีกคนหนึ่งว่าเป็นผู้ดำเนินการอย่างไรบ้าง ถึงแม้จะมีสิทธิกล่าวหา แต่ไม่ควรให้ข้อเท็จจริงเผยแพร่สู่สาธารณะ เพราะอาจเป็นผลร้ายต่อผู้ต้องหาในการต่อสู้คดี

(4) ป้องกันสิทธิของบุคคลอื่น

ประการแรก จะต้องไม่นำบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีมาร่วมแสดงท่าทางประกอบ

ประการที่สอง จะต้องไม่เปิดเผยชื่อ หรือหน้าตาของบุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

4.5.3 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอาจมีความผิด

การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรม ประกอบคำรับสารภาพ หากเจ้าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบไม่ป้องกันความปลอดภัยให้ดีพอ เมื่อมีผลร้ายเกิดขึ้นกับผู้ต้องหา เจ้าพนักงานสอบสวน อาจต้องมีความผิด และต้องรับโทษทั้งทางอาญา ทางแพ่ง และทางวินัย กล่าวคือ

1. ผลในทางอาญา เจ้าพนักงานสอบสวนอาจต้องมีความผิด ดังต่อไปนี้

ประการแรก สำหรับกรณีที่มีการดำเนินการเกิดขึ้นโดยมิชอบ อาจมีความผิดในความผิดฐานใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สามในประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ตาม มาตรา 326 ของประมวลกฎหมายอาญา หรืออาจมีความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น หรือกระทำการด้วยประการใดๆให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย ตามมาตรา 310 ของประมวลกฎหมายอาญา หากการกระทำนั้นผู้กระทำมีเจตนาโดยเล็งเห็นได้ว่า อาจจะทำให้ผู้ถูกกระทำต้องได้รับความเสียหายตามความผิดฐานนั้นๆ และอาจมีความผิดฐานเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 หากมีมูลเหตุจงใจพิเศษเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ถูกกระทำ

ประการที่สอง สำหรับกรณีที่เจ้าพนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดให้มีการทำแผนฯ แม้จะมีอำนาจก็ตาม หากการควบคุมตัวผู้ต้องหาไม่มีการรักษาความปลอดภัยที่ดีพอ ถ้าผู้ต้องหาถูกประชาชนที่มามุงดูเข้าทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตราย เจ้าพนักงานสอบสวนอาจต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 391 ถ้าได้รับอันตรายสาหัสอาจต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 300 และถ้าผู้ต้องหาถึงแก่ชีวิต อาจต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 ในฐานะที่กระทำการโดยประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้ผู้ต้องหาซึ่งอยู่ในความคุ้มครองต้องได้รับบาดเจ็บหรือถึงตาย

2. ผลในทางแพ่ง กรณีการทำแผนฯ โดยไม่มีอำนาจกระทำ ย่อมเป็นการละเมิดต่อผู้ต้องหา หากมีความเสียหายเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอาจจะต้องรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น อันอาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ หรือไม่ได้ก็ตาม

3. ผลในทางวินัย ถ้าการกระทำนั้นเป็นการฝ่าฝืนต่อข้อห้ามของกฎหมาย แม้จะมีกฎหมายให้อำนาจกระทำก็ตาม ผู้กระทำก็ยังคงมีความผิด และอาจได้รับโทษทางวินัยในผลแห่งการกระทำนั้นๆ ด้วย

4.5.4 ผู้ต้องหาที่มีสิทธิป้องกันตนเองโดยชอบ

ในกรณีที่การกระทำของเจ้าพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจจัดให้มีการทำแผนฯ แสดงว่าผู้ต้องหาที่มีอำนาจในการป้องกันตนเองได้โดยชอบด้วยกฎหมาย หากการกระทำดังกล่าวพอสมควรแก่เหตุ ย่อมไม่มีความผิดและไม่ต้องรับโทษแต่อย่างใด

4.5.5 การดำเนินการเอาผิดกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

การที่เจ้าพนักงานสอบสวนพาตัวผู้ต้องหาไปทำแผนฯ ถึงแม้ผู้ต้องหาจะยินยอม แต่หากมีการทำร้ายผู้ต้องหาได้รับบาดเจ็บ เจ้าพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบต้องมีความผิด และต้องถูกลงโทษ ถึงแม้ตัวผู้ต้องหาจะมีได้ฟ้องร้อง แต่หน่วยงานต้นสังกัดต้องลงโทษทางวินัยเพื่อเป็นการป้องปรามให้มีการดำเนินการอย่างรัดกุม เพราะกรณีดังกล่าวไม่ใช่เรื่องเหตุสุดวิสัยที่จะอ้างได้ แต่เป็นกรณีของความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติกลับไม่มีบทลงโทษที่ชัดเจน

4.5.6 การดำเนินการกับบุคคลที่ทำร้าย

ในกรณีที่มีการทำร้ายร่างกายผู้ต้องหาจากบรรดาบุคคลที่มามุงดูการทำแผนฯ สำหรับกลุ่มบุคคลที่เจตนาทำร้ายผู้ต้องหา ต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ในกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับบาดเจ็บ หรือ มาตรา 297 ในกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือ มาตรา 288 ในกรณีที่ทำให้ผู้ต้องหาถึงแก่ความตาย แต่เท่าที่ปรากฏในทางปฏิบัติ หากไม่มีกรณีผู้เสียหายตาย หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บเสียเองแล้ว ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้ดำเนินคดีใดๆ กับกลุ่มบุคคลดังกล่าว เพื่อเป็นการยับยั้ง มิให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ซ้ำอีก ทั้งที่เป็นความผิดซึ่งหน้า หากมองว่าเป็นคดีต้องมีผู้เสียหาย กรณีดังกล่าวสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็เสียหาย เพราะอาจต้องมีความผิดฐานประมาททำให้ผู้ต้องหาได้รับบาดเจ็บ

จึงอาจสรุปได้ว่า รูปแบบการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพในระบบกฎหมายไทย ไม่มีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยที่เพียงพอ

4.6 วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการทำแผน

ในการนำชี้ที่เกิดเหตุหรือการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาลายองค์การและเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ผลของการจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม แต่การทำแผนฯมีผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องตามมาทั้งระบบ เพียงแต่ว่าจะส่งผลกระทบมากหรือน้อย และขึ้นอยู่กับว่าใครที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำดังกล่าวบ้าง ซึ่งพอจะแยกพิจารณาผลกระทบต่อระบบในกระบวนการยุติธรรมได้ ดังต่อไปนี้

4.6.1 ผลกระทบต่อผู้ถูกกล่าวหา

ในการดำเนินคดีอาญานั้น แม้ผู้ต้องหาจะเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง แต่เขาอาจไม่ใช่ผู้กระทำผิดในสายตาของกฎหมายจนกว่าจะพิสูจน์ความผิดให้สิ้นสงสัย เป็นไปได้ว่าผู้ต้องหากระทำไปเพราะป้องกัน หรือมีเหตุสุดวิสัย การกระทำเช่นนี้ในสายตาของกฎหมายผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ เมื่อศาลยกฟ้องหากใครกล่าวหาว่าเป็นอาชญากรจะเป็นความผิดฐานดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทในสายตาของกฎหมายได้

ผลกระทบจากการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นกับผู้ต้องหานั้น อาจพิจารณาได้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นขณะนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ และภายหลังการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ

1) ผลกระทบขณะนำตัวไปทำแผนฯ

เมื่อผู้ต้องหาอมรับสารภาพเจ้าพนักงานสอบสวนจะนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งในขณะนำตัวไปทำแผนฯ อาจส่งผลกระทบต่อผู้ต้องหา ดังนี้

1. ผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย เนื่องจากการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพเป็นผลมาจากคำรับสารภาพของผู้ต้องหาโดยตรง ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเชื่อว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง การนำตัวไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ จึงไม่ให้ความสำคัญต่อการคุ้มกันความปลอดภัยให้กับผู้ต้องหาอย่างเต็มที่ ทั้งที่เป็น

หน้าที่โดยตรง แต่มักจัดกำลังไปเพื่อป้องกันผู้ต้องหาหลบหนี ทำให้ไม่เพียงพอต่อการคุ้มกันผู้ต้องหา ประกอบกับแต่ละสถานีตำรวจ จะมีอัตรากำลังที่อยู่ประจำการไม่มากนัก ทำให้บางครั้งไม่อาจรักษาความปลอดภัยให้กับผู้ต้องหาได้เพียงพอ และด้วยมีนโยบายต้องกระทำต่อหน้าสาธารณชนจำนวนมาก โดยที่ประชาชนทั่วไปต่างก็ให้ความสนใจกับเรื่องพวกนี้อยู่แล้ว เมื่อจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพจึงมักมีประชาชนไปมุงดูจำนวนมาก ทำให้เป็นอุปสรรคในการทำงานมากยิ่งขึ้น และหากว่าคดีดังกล่าวนั้นเป็นคดีอุกฉกรรจ์ หรือเป็นคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ผู้คนที่มามุงดูอาจมีความโกรธแค้นผู้ต้องหา จึงอาจบันดาลโทสะเข้าทำร้ายผู้ต้องหาก็เป็นได้ และเป็นสาเหตุให้บ่อยครั้งที่จัดให้ มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ มักมีภาพการทำร้ายร่างกายผู้ต้องหาอยู่บ่อยๆ ซึ่งในบางครั้งอาจได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือถึงตายเลยก็มี

ตัวอย่างเช่น คดีหนึ่งสาวใช้ชาวพม่า ได้ชักชวนเพื่อนชายชาวพม่าเข้าไปลักทรัพย์ในบ้านของนายจ้างซึ่งเป็นนายตำรวจคนหนึ่ง แต่ขณะเข้าไปลักทรัพย์ ได้มีผู้มาพบเห็นผู้ต้องหาทั้งสองคน จึงทำให้ทั้งสองคนร่วมกันฆ่าปิดปากผู้ที่มาพบเห็นการกระทำจนตายถึงสามศพ และหนึ่งในนั้นเป็นพ่อของนายตำรวจซึ่งเป็นนายจ้าง และจากภาพข่าวทางทีวีช่อง 3 เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2549 เจ้าพนักงานสอบสวนได้นำผู้ต้องหาในคดีไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพปรากฏว่าขณะนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนฯ ในบริเวณบ้านของผู้เสียหาย ผู้ต้องหาได้ถูกญาติของผู้เสียหาย และชาวบ้านเข้ารวมทำร้ายอาการปางตาย โดยที่เจ้าหน้าที่นั้นไม่สามารถจะป้องกันได้

2. ผลกระทบต่อดังคดีศรีความเป็นมนุษย์ เนื่องจากการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพเป็นผลมาจากการยอมรับสารภาพ ส่งผลให้ผู้ที่มาดูการทำแผนหรือได้พบเห็นจากภาพข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่างๆ ย่อมเกิดความเชื่อเสียแล้วว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง ดังที่ได้ทราบมาแล้ว เมื่อผู้ต้องหารับสารภาพ ย่อมทำให้ผู้ที่ทราบข้อเท็จจริงเชื่อเสียแล้วว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง การที่เจ้าพนักงานสอบสวนนำผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เป็นการทำให้ผู้ต้องหาต้องค่าในสายตาของผู้ที่ได้พบเห็น ทำให้ผู้ต้องหาต้องได้รับความอับอาย เสียชื่อเสียง และถูกเกลียดชัง ซึ่งถือเป็นการกระทำในลักษณะประจานหรือหยามเกียรติ ย่อมกระทบต่อชื่อเสียง เกียรติภูมิ และสถานะทางสังคมของผู้ต้องหา อันเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ดังกล่าว

3. ผลกระทบต่อสิทธิต่างๆที่กฎหมายต้องการจะคุ้มครอง เช่นสิทธิที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำหรือกระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง เพราะในการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการให้

ถ้อยคำในชั้นศาล ถ้าหากเกิดขึ้นโดยสมัครใจถือว่าสละสิทธิ แต่ถ้าเกิดขึ้นโดยไม่สมัครใจเพราะถูก บังคับ ชูเชิญ หลอกลวงให้กระทำ หรือเป็นผลมาจากคำรับสารภาพที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือคำ รับสารภาพที่ขัดต่อหลักการแจ้งสิทธิ หรือคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยไม่ยอมให้ใช้สิทธิ ย่อมกระทบ ต่อสิทธิดังกล่าว

4. ผลกระทบต่ออัยการ ในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกบังคับให้ต้องกระทำทั้งที่เขาไม่ได้เป็น ผู้ต้องหาที่แท้จริง ไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดดังกล่าว การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับ สารภาพอาจทำให้ศาลเชื่อจนทำให้เขาอาจต้องสูญเสียอัยการ ในขณะที่ผู้กระทำความผิดที่ แท้จริงอาจลอยนวล

2) ผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลัง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นขณะทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพอาจจะรุนแรง แต่ไม่นาน แต่ผลกระทบภายหลังการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพทั้งรุนแรงและ ยาวนาน บางครั้งอาจมีผลติดตัวไปตลอดชีวิตโดยไม่อาจแก้ไขได้ หรือไม่มีใครแก้ไข

1. อาจทำให้ผู้ต้องหาต้องรับโทษ ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดจริงแต่ กฎหมายอาจเห็นว่าไม่ผิด เพราะมีสิทธิป้องกัน หรือจริตวิกลขณะก่อเหตุ ผู้ต้องหาเขามีสิทธิที่จะ ต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ แต่การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เป็นการโน้มน้าวให้ศาล เชื่อในเชิงอคติก่อนแล้ว เพราะจากภาพข่าวหรือบันทึกภาพแสดงขั้นตอนการทำแผนฯ ย่อมทำให้ ศาลโน้มเอียงเพราะเชื่อ ดังนั้นในการพิจารณาคดี ผู้พิพากษาอาจตั้งธงมาก่อน ทั้งที่ในบางคดี ผู้ต้องหาอาจจะไม่ผิดเพราะโดนถูกบังคับ ซึ่งโดยหลักแล้วบันทึกการทำแผนฯ ไม่อาจรับฟังเป็น พยานหลักฐานได้ แต่ศาลก็อาจใช้ดุลพินิจเพิ่มน้ำหนักพยานหลักฐานส่วนอื่นมากกว่าปกติ เพราะ ข้อเท็จจริงสอดคล้องและเชื่อเสียแล้ว ในที่สุดอาจตัดสินลงโทษผู้ต้องหาว่าผิดให้ต้องรับโทษ ซึ่ง หากเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงก็ดีไป แต่ถ้าเป็นผู้บริสุทธิ์อาจต้องทำให้เขาต้องได้รับผลร้าย ถูกต้องโทษโดยไม่มีความผิด

2. ทำให้ผู้ต้องหากลับคืนสู่สังคมลำบาก ตามทฤษฎีการลงโทษในปัจจุบัน นอกจาก จะเป็นการป้องกันและตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมาก่อเหตุหรือกระทำความผิดซ้ำอีก แล้วยังมีแนวโน้มนำทฤษฎีการลงโทษเพื่อฟื้นฟู ซึ่งมีลักษณะเป็นการลงโทษเชิงทำประโยชน์ให้ กลับคืนสู่สังคมมากที่สุดมาใช้ ดังนั้นเมื่อผู้ต้องหาต้องรับโทษจึงมักจะมีการอบรมวิชาชีพให้ นักโทษ และมีการอบรมจริยธรรมเพื่อขัดเกลาลงใจให้สามารถเป็นคนดีกลับคืนสู่สังคมเพื่อหวังให้ เมื่อพ้นโทษออกมาจะทำประโยชน์ให้สังคมต่อไปไม่ตกเป็นภาระของสังคม แต่ในการทำแผน ประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพนั้นทำให้สาธารณชนเชื่อว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดที่

แท้จริงและถูกต้องจริงเท็จ ดังนั้นหากผู้ต้องหาไม่ต้องรับโทษเพราะการกระทำเป็นไปเพื่อป้องกันหรือจำเป็น หรือหากต้องรับโทษแต่พ้นโทษกลับออกมาแล้ว การกลับคืนสู่สังคมของบุคคลเหล่านี้จะยากลำบากกว่าปกติ

ในกรณีของผู้ต้องหาที่มีได้เป็นผู้กระทำความผิด หากผู้พิพากษายกฟ้อง แต่สังคมหรือสาธารณชนเชื่อตามที่เป็นข่าวเสียแล้ว การกลับเข้าสู่สังคมของบุคคลเหล่านี้อาจมีปัญหา เพราะไม่มีใครไปแก้ข่าวให้เขา อาจทำให้เขาต้องกลายเป็นบุคคลที่ถูกสังคมรังเกียจ หรือตัวเขาเองอาจไม่กล้าสู้หน้าสังคมก็เป็นได้ ซึ่งจะเป็นตรบาปติดตัวเขาตลอดไป

3. ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพในอนาคต กรณีนี้มีผลมาจากกรณีที่ 2 ในสังคมส่วนใหญ่ในปัจจุบันมักจะไม่ค่อยให้ออกาสคนที่กระทำความผิดกลับเนื้อกลับตัว เพราะเห็นว่าเคยกระทำความผิดมาแล้วอาจกลับมาทำซ้ำอีก การที่เขาไม่ประวัติไม่ดีอาจส่งผลต่อ การประกอบอาชีพการงานในอนาคตได้ และหากเขาไม่ใช้ผู้กระทำความผิดจริงประวัติของเขาก็เสียไปแล้ว อาจส่งผลกระทบได้เช่นกัน เพราะไม่มีใครอยากจ้างผู้เคยมีประวัติไม่ดี

4. ส่งผลให้อาจกลับไปกระทำความผิดในอนาคตได้ กรณีนี้ก็เกิดผลมาจากกรณีที่สอง หากสังคมไม่ยอมรับเสียแล้ว ทำให้ผู้ต้องหาอาจกลายเป็นส่วนเกินของสังคม ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เข้าสังคมก็ไม่ได้ ในที่สุดเมื่อไม่มีทางออกก็อาจจะไปทำความผิดซ้ำอีกจนได้ และถ้าหากเขาไม่ใช้ผู้กระทำความผิดที่แท้จริง ก็อาจจะถูกผลักดันให้ต้องหันไปกระทำความผิดจริงๆ ได้

4.6.2 ผลกระทบต่อบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง

ไม่เฉพาะแค่เพียงผู้ต้องหาเท่านั้นที่อาจได้รับผลกระทบโดยลำพัง แต่ยังมีบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องและอาจได้รับผลกระทบด้วย ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวของผู้ต้องหาเอง ครอบครัวของผู้เสียหาย และตัวผู้เสียหายเอง ก็อาจจะได้รับผลกระทบด้วย

1) ต่อผู้เสียหาย และญาติพี่น้องของผู้เสียหาย

ในการทำแผนฯ บางครั้งพนักงานสอบสวนอาจนำตัวผู้เสียหายมาร่วมแสดงท่าทางการกระทำความผิดกับผู้ต้องหา ซึ่งอาจทำให้ผู้เสียหายได้รับอันตรายได้ และถ้าหากผู้เสียหายเป็นเด็กอาจทำให้ตื่นเต้นตกใจเมื่อต้องเผชิญหน้ากับผู้ต้องหาและในบางคดี เช่น คดีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา หากภาพการกระทำของผู้ต้องหาข่มขืน ปรากฏต่อหน้าสายตาสาธารณชน จะตอกย้ำให้ผู้เสียหายเสื่อมเสียชื่อเสียง ต้องได้รับความอับอาย และทรมานทางด้านจิตใจเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งบางคดีสถานที่เกิดเหตุอยู่ในบ้านของผู้เสียหาย การเผยแพร่ภาพก็เป็นการเปิดเผย

สภาพความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมต่างๆของผู้เสียหาย หรือเจ้าของสถานที่ โดยที่เขาอาจไม่ต้องการ และในบางคดีนอกจากผู้เสียหายจะได้รับผลกระทบ ยังอาจส่งผลกระทบไปถึงญาติพี่น้องของผู้เสียหาย ให้ต้องได้รับความอับอายเสียชื่อเสียงด้วย

ตัวอย่างเช่น มีคดีหนึ่งซึ่งปรากฏเป็นข่าวหน้าหนึ่ง คดีนี้ผู้กระทำความผิดปลูกปล้ำผู้เสียหายที่เป็นเยาวชน แต่ผู้เสียหายต่อสู้คดีจนขาดแล้วหลบหนีรอดออกมาได้ ในคดีนี้เมื่อจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจนำตัวผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กผู้หญิงมาเป็นผู้ร่วมแสดงท่าทางประกอบการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพร่วมกับผู้กระทำความผิด แม้เจ้าตัวยินยอมก็คงจะไม่เหมาะสมแต่อย่างใด

2) ต่อครอบครัวของผู้ต้องหา

เห็นได้ว่าเมื่อมีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ สาธารณชนมักจะเชื่อแล้วว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดจริง หากมีการนำเสนอข่าวจนเป็นที่รับรู้เป็นการทั่วไป ย่อมทำให้ ครอบครัวของผู้ต้องหา ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา ภรรยา บุตร และญาติพี่น้อง มักจะได้รับผลร้ายไปด้วยไม่มากก็น้อย เช่น อาจทำให้ต้องได้รับความอับอาย หรืออาจกลายเป็นที่รังเกียจของบุคคลรอบข้าง โดยเฉพาะ คดีที่ผู้ต้องหาเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม ยิ่งมีชื่อเสียงมากยิ่งได้รับความอับอายมาก จนบางครั้งอาจต้องย้ายหนี ส่งผลให้พวกเขาต้องได้รับผลร้ายเสมือนกับว่าเขาตกเป็นผู้ต้องโทษเสียเอง ส่งผลให้ต้องทนทุกข์ทรมาน อย่างเช่น คดีหมอวิสูตรีฆ่าหมอผีลพร แต่กรณีนี้มิได้มีการยอมรับสารภาพหรือทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพแต่อย่างใด เพียงแต่ยกให้เห็นภาพชัดเจนว่าหากตกเป็นข่าวมีการเผยแพร่ข่าวสารออกไปย่อมส่งผลกระทบถึงบรรดาลูกๆของหมอ ที่ต้องได้รับความทุกข์ทรมานทางจิตใจ อับอาย และอาจต้องคอยหลบหน้าคนรู้จักเพราะเกรงว่าจะถูกสอบถาม

3) ต่อบุคคลที่มาเป็นพยาน

จะเห็นได้ว่าในบางคดีพนักงานสอบสวนนำพยานมาร่วมในการนำชี้ที่เกิดเหตุด้วย เท่ากับเป็นการเปิดเผยตัวบุคคลที่มาเป็นพยานในคดีนั้นๆซึ่งอาจทำให้ถูกข่มขู่หรือได้รับอันตรายจากการกระทำของฝ่ายผู้ต้องหา ทั้งที่ตามหลักในการคุ้มครองพยานจะต้องให้การคุ้มครองความปลอดภัยกับพยานบุคคลมากเป็นพิเศษ เพราะเป็นผู้ที่ให้ความกระจ่างแก่รูปคดี ทำให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษได้ ทั้งนี้ในการคุ้มครองพยานตามกฎหมายถึงกลับยอมให้เปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนนามสกุล เพื่อหนีการถูกตามรุกรานหรือรอบทำร้ายจากผู้ต้องหา แต่การนำตัวพยานมาทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพเท่ากับเป็นการเปิดเผยตัว อาจทำให้ตัวเขาเองและ

ครอบครัวยุติธรรมหรือไม่ปลอดภัย ก็เป็นไปได้ หรือบางทีอาจมีการซื้อตัวพยานทำให้พยานอาจกลับคำให้การในชั้นศาลส่งผลให้คดีอาญากฎกฟ้อง

4.6.3 ผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใช้อำนาจกระทำ

ตามหลักผู้ปฏิบัติไม่น่าได้รับผลกระทบแต่อย่างใด ถ้าหากการกระทำนั้นเกิดขึ้นด้วยความรอบครอบ มีมาตรการที่รัดกุมเพียงพอและคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นอันดับแรก แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติมักไม่เป็นไปตามนั้นจึงส่งผลให้เกิดประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติตามมา ทำให้อาจเกิดผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนโดยตรง กล่าวคือ

1) ในกรณีไม่มีอำนาจกระทำ

ในกรณีนี้ต้องตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจกระทำ หรืออาจมีอำนาจกระทำแต่การกระทำนั้นเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ฝ่าฝืนบทบัญญัติที่ต้องห้ามมิให้กระทำ การกระทำความผิดอาจส่งผลให้พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจกระทำ และการกระทำนั้นอาจเป็นความผิดต้องรับโทษ ทั้งทางอาญา ทางแพ่ง และทางวินัย และหากการกระทำของเจ้าพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจกระทำ ผู้ต้องหาสามารถป้องกันโดยไม่มี ความผิด

2) ในเรื่องของการความปลอดภัย

ตามหลักในการควบคุมตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการทำแผนดังกล่าวมีหน้าที่ต้องรักษาความปลอดภัยให้ผู้ต้องหา ดังนั้นเมื่อมีกลุ่มบุคคลบุกเข้ามาทำร้ายผู้ต้องหาเจ้าหน้าที่จึงต้องพยายามกันออกไป ทำให้เจ้าหน้าที่เองอาจถูกทำร้ายแทนได้ เห็นได้จากภาพข่าวหน้าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ประจำวันที่ 10 มกราคม 2548 มีข้อเท็จจริงว่า ขณะนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ประชาชนที่มามุงดูการทำแผนจะทำร้ายผู้ต้องหา เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมจึงเข้าป้องกัน กลับถูกทำร้ายแทน ทำให้ต้องนำตัวกลุ่มบุคคลดังกล่าวมาเปรียบเทียบปรับคนละ 500 บาท และจากภาพข่าวหนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก ในวันที่ 6 ตุลาคม-2548 ตำรวจได้นำกำลังกว่า 150 นาย คุมตัวผู้กระทำความผิดที่อุ้มเด็กผู้หญิงเพื่อไปข่มขืนขณะเดินทางไปเรียนหนังสือ แต่เด็กซึ่งรู้จักได้ขจัดขึ้นจึงถูกทุบตีจนได้รับบาดเจ็บสาหัสทำให้ผู้ต้องหากลัวว่าหากเด็กไปฟ้องตนจะมีความผิด จึงมีเจตนาต้องการจะทำร้ายให้ถึงแก่ความตายแต่เด็กไม่ตายส่งผลให้เด็กได้รับบาดเจ็บสาหัส พอปรากฏเป็นภาพข่าวประชาชนต่างสาปแช่ง ดังนั้นเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องนำตัวผู้ต้องหาไปชี้สถานที่เกิดเหตุจึงมีประชาชนจำนวนมากไปดักกรอทำร้าย ขนาดตำรวจใช้กำลังไปคุ้มกันถึง 150 นายก็ไม่สามารถ

ป้องกันคลื่นมหาชนดังกล่าวได้มีการปิดทางเพื่อตัดกรอทำร้ายจนเจ้าหน้าที่ไม่สามารถทำแผน ประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพได้ต้องรีบพาตัวกลับ ขณะนำตัวกลับผู้ต้องหาโดนถูกทำร้าย จนได้รับบาดเจ็บ ตำรวจเองก็ได้รับบาดเจ็บด้วยกันหลายราย

3) ทางด้านอื่น

อาจส่งผลกระทบต่อองค์กรผู้ใช้อำนาจกระทำ ซึ่งอาจทำให้ต้องสูญเสียกำลังคน เพราะในบางคดีอาจต้องให้กำลังตำรวจจำนวนมากเพื่อไปควบคุมสถานการณ์ สูญเสียงบประมาณ และสูญเสียเวลา มาใช้เพื่อการปฏิบัติการเพื่อการนี้ และนอกจากนี้หากการกระทำ เกิดขึ้นโดยไม่ชอบตามมาตรา 226 อาจส่งผลกระทบต่อพยานหลักฐานส่วนอื่นของพนักงานสอบสวนที่รวบรวมมาโดยชอบให้ต้องเสียไปด้วยก็ได้

4.6.4 ผลกระทบต่อการรับฟังเป็นพยานหลักฐาน

หลักในการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน ต้องถือปฏิบัติตามวิธีของ บทบัญญัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งหากการกระทำนั้น เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลัก กฎหมายแล้ว พยานหลักฐานเหล่านั้นถือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ ซึ่งศาลจะไม่รับฟัง และยังเป็นพยานหลักฐานที่ไม่มีคุณค่า ขาดความน่าเชื่อถือ และไม่อาจพิสูจน์ความผิดของ ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ พยานหลักฐานที่ได้มาก็จะเสียไป ซึ่งไม่เป็นประโยชน์อย่างใดต่อคดี²⁵ แต่ใน ประเทศสหรัฐอเมริกา ในการรวบรวมพยานหลักฐานต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หากฝ่าฝืน ย่อมทำให้พยานหลักฐานไม่ชอบด้วยกฎหมาย และส่งผลให้การสอบสวนของเจ้าพนักงาน สอบสวนเสียไปทั้งหมด ตามทฤษฎีผลไม้ของต้นไม้ที่เป็นพิษ (The fruit of a poisonous tree doctrine)²⁶ เมื่อการสอบสวนไม่ชอบเสียแล้วเท่ากับไม่มีการสอบสวน ในกรณีที่มีการทำแผน ประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน ดังนั้นหากเกิดขึ้นโดยไม่ชอบ แล้วก็จะทำให้คดีเสียไปทั้งหมดเช่นเดียวกัน

ในประเทศไทย การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน หากเกิดขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ตาม มาตรา 226 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ไม่ถึงกับส่งผลให้พยานหลักฐานส่วนอื่น เสียไปทั้งหมดจนทำให้เจ้าพนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องตาม มาตรา 120 ประมวลกฎหมายวิธี

²⁵ จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 3, น. 20.

²⁶ คณิต ณ นคร, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 16, น.156.

พิจารณาความอาญา ดังนั้นแม้จะส่งผลกระทบต่อการใช้เป็นพยานหลักฐานอยู่บ้าง แต่ก็คงไม่มากเท่าไร

4.6.5 ผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องมักจะเป็นองค์ประกอบที่ต้องใช้ดุลพินิจเป็นหลัก ซึ่งตามหลักประกันสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาต้องได้รับการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม ตั้งแต่ขั้นก่อนพิจารณาคดี และในชั้นพิจารณาคดี ด้วยเหตุนี้จึงไม่ควรให้ข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริงภายนอกจำนวน เข้ามามีผลกระทบต่อดุลพินิจในการตัดสินใจ แต่ว่าการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เป็นผลมาจากการยอมรับสารภาพของผู้ต้องหา ในชั้นสอบสวนซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อปรากฏเป็นภาพข่าวเผยแพร่ต่อสาธารณชน ย่อมทำให้ผู้รักษากฎหมายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ได้รับรู้ข้อมูลความเป็นมาดังกล่าว อาจมีความโน้มเอียงและอาจส่งผลทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจของผู้พิจารณาโดยตรงไม่มากนักน้อย กล่าวคือ

1) ต่อเจ้าพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์

เมื่อมีการทำแผนประทุษกรรมประกอบการรับสารภาพ อาจส่งผลถึงดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องของอัยการซึ่งหากอัยการเจ้าของสำนวนเชื่อตามและมีความเห็นควรสั่งฟ้อง หากผู้ต้องหาไม่ใช่ผู้กระทำความผิดที่แท้จริงแล้วไม่อาจได้รับความยุติธรรม แต่ถ้าหากสาธารณชนเชื่อว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิด แต่อัยการเห็นควรว่าสั่งไม่ฟ้อง ก็อาจเป็นที่เคลือบแคลงสงสัยต่อสาธารณชน ว่าอัยการมีส่วนได้เสียหรือไม่

2) ต่อผู้พิพากษาผู้พิจารณาคดี

สำหรับในการพิจารณาคดีของผู้พิพากษานั้น ถ้าหากผู้พิพากษาที่ตัดสินคดีได้เห็นบันทึกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพถึงขั้นตอนการกระทำความผิดต่างๆ หรือได้เคยเห็นภาพข่าวการทำแผนฯ ที่เคยเผยแพร่ต่อสาธารณชนไปแล้ว และเกิดความโน้มเอียงเชื่อว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง เพราะสามารถบอกเล่าขั้นตอนการกระทำความผิดได้สอดคล้องต้องกันกับข้อเท็จจริง จึงอาจส่งผลกระทบต่อดุลพินิจในการชี้ว่าพยานหลักฐาน และอาจส่งผลต่อการตัดสินคดีไม่เที่ยงธรรมก็เป็นได้ ในทางกลับกันหากศาลยกฟ้องในขณะที่ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริงจากภาพข่าวและเกิดความเชื่อว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดที่

แท้จริง ก็อาจส่งผลให้ประชาชนรู้สึกเสื่อมศรัทธาต่อกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะการตัดสินคดีของศาล เพราะคิดว่าในคดีนี้จำเลยเป็นผู้ลงมือกระทำผิดแน่ๆ แต่ศาลกลับยกฟ้องไม่ลงโทษ อย่างเช่นคดีของลูกนักการเมืองคนหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้ประชาชนรู้สึกเสื่อมศรัทธา และขาดความเชื่อถือในการทำหน้าที่ของศาลก็เป็นได้

จึงอาจสรุปได้ว่า การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพส่งผลกระทบทุกด้านทั้งทางด้านความปลอดภัยในทางปฏิบัติ การละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหา การนำไปใช้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน รวมถึงผลกระทบต่อบุคคลภายนอกอื่นที่มีใช้ตัวผู้ต้องหาซึ่งอาจได้รับผลกระทบจนถึงขนาดเสมือนกับตนเองนั้นเป็นผู้ต้องหาคนหนึ่งด้วยเหมือนกัน และที่สำคัญก็คือผลกระทบต่อความเที่ยงธรรมของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่จะต้องอำนวยความยุติธรรมให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยต้องเป็นไปอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

4.7 วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย

ของการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ

ในการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียนี้ต้องตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพต้องเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย เท่านั้น

4.7.1 ข้อดี

1. ช่วยเป็นพยานสนับสนุนว่าผู้ต้องหารับสารภาพโดยสมัครใจในชั้นสอบสวน
2. ทำให้ได้พยานหลักฐานส่วนอื่นมาช่วยยืนยันข้อเท็จจริงในชั้นพิจารณาเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ บุคคลที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ของการกระทำอันเป็นองค์ประกอบของความผิด
3. แสดงให้เห็นถึงผู้ต้องหายอมรับข้อเท็จจริงในรายละเอียด ทำให้สามารถรับฟังประกอบพยานหลักฐานส่วนอื่น
4. ช่วยให้ศาลเข้าใจการกระทำความผิดได้กระจ่างขึ้น ทำให้เข้าใจข้อเท็จจริงได้ดีขึ้น แต่อาจเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหา เพราะศาลอาจเชื่อตามบันทึกการทำแผนนั้น ทั้งที่ความจริงตามหลักการพิจารณาคดีพยานหลักฐานส่วนนี้ไม่มีความสำคัญเท่าไร
5. การนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ เป็นวิธีการที่ส่งผลทางด้านจิตวิทยาต่อผู้ต้องหา ทำให้ไม่กล้ากลับคำให้การในชั้นศาล

6. ยืนยันตนว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง เพราะผู้กระทำความผิดที่แท้จริงเท่านั้นจะยืนยันความถูกต้องได้

7. มองในมิติของผู้ต้องหา ถือเป็นเหตุบรรเทาโทษให้ผู้ต้องหาได้ เพราะถือเป็นการทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี

8. เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมต่างๆเพื่อใช้ในการศึกษาและปราบปรามผู้กระทำความผิด

4.7.2 ข้อเสีย

1. มีลักษณะเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา ด้วยการประจาน ซึ่งต้องห้ามกระทำ และอาจส่งผลให้ไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

2. มาตรการการควบคุมการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพยังขาดความเหมาะสม มีลักษณะเสี่ยงต่อการถูกทำร้าย เพราะมิได้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ต้องหาเป็นหลัก

3. มีผลต่อความเที่ยงธรรมในการพิจารณาคดี เพราะอาจทำให้ศาลโน้มเอียงเกิดอคติซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อกระบวนการยุติธรรมในภาพภาคหน้า และทำให้กระบวนการยุติธรรมขาดความน่าเชื่อถือ

4. เกิดผลกระทบต่อนักต้องหา ภายหลังการพิจารณาคดีเสร็จแล้วหากศาลยกฟ้องถ้าเขาไม่ใช่ผู้กระทำความผิดที่แท้จริงอาจทำให้เขาไม่สามารถกลับคืนเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

5. เกิดผลกระทบกับคนนอก ไม่ว่าจะเป็นบุคคลในครอบครัวของผู้ต้องหา ในเรื่องของความปลอดภัย ในชีวิต ร่างกาย โดยเฉพาะความเสียหายแก่ชื่อเสียงมีความสำคัญมากต่อบุคคลเหล่านี้ เพราะต้องถูกสังคมประณามเท่ากับได้รับโทษตามไปด้วยทั้งที่ไม่ใช่ผู้กระทำความผิด เหตุเพราะเป็นบุคคลใกล้ชิดกับผู้ต้องหา ส่วนกรณีตัวผู้เสียหายหรือครอบครัวของผู้เสียหายนอกจากจะเป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกายแล้ว ถ้าหากเป็นคดีที่เกี่ยวกับความผิดทางเพศอาจจะเป็นเรื่องพูดคุยนอกปากของบุคคลอื่นทำให้พวกเขาต้องได้รับความอับอายและเสียชื่อเสียงเช่นเดียวกัน ส่วนพยานก็อาจไม่ได้รับความปลอดภัยในชีวิต และร่างกาย

6. เนื่องจากอยู่ภายใต้ความควบคุมของพนักงานสอบสวนฝ่ายเดียว การกระทำจึงขาดการตรวจสอบซึ่งกันและกัน อาจไม่โปร่งใส

7. ผลที่นำไปใช้เนื่องจากเป็นแค่เพียงพยานชั้นที่สองจึงมีน้ำหนักน้อยมาก จึงไม่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เท่าที่ควร

8. เปลืองงบประมาณ เสียเวลา หากเทียบกับการกระทำในลักษณะเดียวกันแล้ว วิธีการอื่นน่าจะได้ผลประโยชน์มากกว่า

หากวิเคราะห์ทั้งข้อดีและข้อเสีย พบว่าข้อดีส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการนำผลไปใช้ซึ่งใช้น้อยมาก แต่ข้อเสียจะเห็นได้ว่าเป็นผลกระทบในวงกว้างต่อทุกฝ่ายและเป็นปัญหาที่ส่งผลให้เกิดปมปัญหาที่ต้องคอยตามแก้ไขอยู่เสมอ เนื่องจากเป็นปัญหาที่กระทบต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพและชื่อเสียงของผู้ต้องหาซึ่งโดยรวมแล้วมีความสำคัญที่ควรคำนึงถึงมากกว่า ส่วนการนำผลไปใช้เป็นพยานหลักฐานแทบจะไม่ได้ผลถ้าหากผู้ต้องหานั้นกลับคำในชั้นศาล ข้อสำคัญคือศาลเองอาจจะคล้อยตามเพราะเห็นว่าผู้ต้องหาไม่รู้เรื่องทุกอย่างจริงจึงน่าจะเป็นผู้กระทำความผิดแน่นอน ทั้งที่ตามความเป็นจริงแล้วการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพนั้นเพียงแค่ นำผลมาใช้เป็นพยานสนับสนุนคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนเท่านั้น ไม่ใช่พยานยืนยันความผิดของผู้ต้องหาแต่อย่างใด เมื่อศาลได้ดูเทปบันทึกภาพที่นำมาใช้เป็นพยาน หรือว่าศาลอาจจะเคยเห็นภาพข่าวดังกล่าวจากสื่อต่างๆมาแล้วก็ตาม ศาลอาจจะมโนคติ เกิดความเชื่อและคล้อยตามได้ ส่งผลให้ขณะพิจารณาคดีอาจมีจิตใจโน้มเอียงเชื่อตามสิ่งที่ตนได้รับรู้ ทั้งที่พยานหลักฐานส่วนอื่นอาจยังมีข้อสงสัยอยู่ก็ตาม เท่ากับเป็นการทำลายหลักการพิสูจน์พยานหลักฐานที่ต้องรับฟังจนปราศจากข้อสงสัย

4.8 วิเคราะห์ความเหมาะสมและประโยชน์ที่อาจได้รับจากการทำแผนฯ

ก่อนที่จะไปดูว่าการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพนั้นเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีหรือไม่ ลองมาดูความเหมาะสมของรูปแบบการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพก่อน

4.8.1 ความเหมาะสม

ในการพิจารณาความเหมาะสมในการจัดทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ อาจแยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ ในทางกฎหมาย และในทางปฏิบัติ

1) ทางกฎหมาย

หลักกฎหมายที่ให้อำนาจกระทำยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาตามมาว่า เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมมีอำนาจกระทำหรือไม่ เพื่อสร้างความชัดเจนอาจจะต้องบัญญัติเป็นกฎหมาย

ให้อำนาจเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ ให้อำนาจกระทำในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะได้ไม่ต้องเกิดประเด็นปัญหาได้เถียงต่อไป

2) ทางปฏิบัติ

พบว่ายังมีความไม่เหมาะสมหลายประการ ในกรณีดังต่อไปนี้

1. มิได้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ต้องหาและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งที่เหตุผลหลักในการดำเนินคดีอาญาก็เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยให้กับบุคคลทุกคนในสังคม แต่ในทางปฏิบัติ การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพยังพบว่ามี ความบกพร่องอยู่มาก มิได้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ต้องหาเท่าที่ควร

2. มิได้คำนึงถึงหลักประกันสิทธิตามกฎหมาย เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายยังไม่ชัดเจน ทางปฏิบัติจึงไม่มีอำนาจบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย กลไกไม่สามารถบังคับให้ผู้ปฏิบัติต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักประกันสิทธิที่บัญญัติไว้ อีกทั้งยังขาดระบบควบคุมตรวจสอบเพียงพอ เพื่อให้กระบวนการเกิดความโปร่งใส

3. มักมีการแจ้งให้ผู้สื่อข่าวทราบเพื่อให้มาทำข่าว เมื่อมีการเสนอภาพข่าวเกี่ยวกับการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพออกไป อาจส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังที่ได้วิเคราะห์ไปแล้ว ทั้งที่มีคำสั่งหลายคำสั่งที่ห้ามมิให้มีการนำเสนอข่าว เพราะอาจเกิดผลกระทบต่อรูปคดี เช่น หนังสือกรมตำรวจที่ 0610.04/2787 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2530 เรื่องการแนะนำแนวทางปฏิบัติในการนำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน และต่อมาก็มี หนังสือกรมตำรวจ ที่ 0608.5/4545 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2531 เรื่องกำชับการปฏิบัติและซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการแถลงข่าวหรือแพร่ภาพต่อสื่อมวลชน และต่อมาก็มี หนังสือกองคดี กรมตำรวจ ที่ 0503.6/16442 ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2539 เรื่องกำชับและซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการชี้ตัวผู้ต้องหา การนำตัวผู้ต้องหาชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ และการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน และ คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 855/2548 เรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ข่าว การแถลงข่าว การให้สัมภาษณ์ การเผยแพร่ภาพต่อสื่อมวลชน และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งทั้งบันทึกข้อความ และคำสั่ง ห้ามมิให้มีการนำเสนอข่าวให้เกิดผลกระทบต่อรูปคดี แต่ปัจจุบันก็ยังมีการนำเสนอข่าวเป็นประจำ และหากดูระเบียบของ สำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการให้ข่าวและบริการข่าวสาร พ.ศ. 2537 ข้อ 4 จะกำหนดว่า “ในการให้ข่าวเกี่ยวกับคดี ผู้ให้ข่าวต้องระมัดระวังอย่างที่สุดที่จะไม่ให้การให้ข่าวนั้นกระทบกระเทือนผลของคดีในแต่ละกรณีผู้ให้ข่าวจะต้องพิจารณาด้วยว่าประโยชน์สาธารณะในการรับทราบข่าวเกี่ยวกับคดีของประชาชน มีน้ำหนักเหนือกว่าสิทธิส่วนบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีที่

สมควรให้ข่าวหรือไม่ และพึงให้ข่าวเฉพาะเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าประโยชน์สาธารณะในการรับทราบข่าวเกี่ยวกับคดีมีน้ำหนักเหนือกว่าสิทธิส่วนบุคคลเท่านั้น” สำหรับระเบียบของสำนักงานอัยการสูงสุดจะมีการกำหนดเป็นแนวทางในการนำเสนอข่าวไว้ หลักห้ามมิให้อัยการให้ข่าว การให้ข่าวเป็นข้อยกเว้น ซึ่งเป็นวิธีการที่ถูกต้อง เพราะการให้ข่าวจะมีผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างกว้างขวาง แต่จะอย่างไรก็ตามหากเป็นกรณีที่ผู้สื่อข่าวสืบทราบเองแล้วมาทำข่าว ในกรณีนี้ก็ไม่สามารถไปห้ามผู้สื่อข่าวได้

จากที่ได้ทำการวิเคราะห์มาตั้งแต่ต้น เพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาความเป็นจริง ทั้งทางข้อกฎหมายและวิธีปฏิบัติ และเพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพที่จัดให้มีอยู่ทุกวันนี้ ว่าควรจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างไรต่อไปหรือไม่

4.8.2 ประโยชน์ต่อรูปคดีในการทำแผนฯ

จากที่ได้วิเคราะห์มาแล้วพบว่าทางปฏิบัติของการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพมักจะละเมิดสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา และบางครั้งพนักงานสอบสวนอาจไม่มีอำนาจกระทำดังนั้น ตามหลักจึงไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ เพราะได้มาโดยมิชอบด้วยประการอื่น และน่าจะทำให้พนักงานสอบสวนมีความผิดต้องรับโทษด้วย แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงจัดให้มีการทำแผนฯอยู่เป็นปกติ ปัญหาคือทำแล้วเกิดประโยชน์อะไร ถ้าไม่ทำจะมีปัญหาหรือไม่ ซึ่งผู้เขียนจะแยกวิเคราะห์ตามลักษณะความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพว่ามีประโยชน์ต่อรูปคดีหรือไม่ ดังต่อไปนี้

1) ต่อการรับฟังเป็นพยานสนับสนุนคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน

เมื่อจำเลยยอมรับสารภาพในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนมักจะจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพทุกคดียกเว้นในบางคดีที่ไม่มีความจำเป็นต้องทำ เช่นคดีหมิ่นประมาท แต่หากพิจารณาประโยชน์ที่อาจจะได้รับจากการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพทุกคดีแล้ว มีน้อยมากที่การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพจะเกิดประโยชน์ในการรับฟังเป็นพยานหลักฐาน เพราะบันทึกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพเป็นแค่เพียงพยานสนับสนุนคำรับสารภาพชั้นสอบสวน ในขณะที่คำรับสารภาพชั้นสอบสวนเป็นเพียงพยานชั้นที่สองโดยตัวมันเองแล้วไม่ค่อยเกิดประโยชน์มากนัก ถ้าเช่นนั้นผลของการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพจะเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีในการรับฟังเป็นพยานหลักฐานหรือไม่ จึงอาจแยกวิเคราะห์เป็นกรณีๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. การทำความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวง ในกรณีนี้ถ้าหากผู้ต้องหาขอรับสารภาพในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนไม่ต้องแสวงหาพยานหลักฐานต่อ สามารถส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลได้เลยตาม มาตรา 20 ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2517 กรณีนี้จึงไม่ต้องมีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เพราะไม่มีประโยชน์

2. การทำความผิดที่มีอัตราโทษขั้นต่ำมากกว่า 5 ปีขึ้นไป ในกรณีนี้แม้จำเลยขอรับสารภาพในชั้นศาล ตามมาตรา 176 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้โจทก์ยังคงต้องนำพยานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดให้สิ้นสงสัยจนกว่าศาลจะเชื่อ ถ้าศาลยังไม่เชื่อหรือเชื่อแต่ยังมีข้อสงสัยโจทก์ก็ยังคงต้องนำพยานเข้าพิสูจน์ความผิด และแทบทุกคดีศาลมักจะให้โจทก์นำพยานอื่นเข้าสืบพิสูจน์ความผิดเสมอ แสดงว่าคำรับสารภาพที่มีอัตราโทษขั้นต่ำมากกว่า 5 ปี ไม่มีความจำเป็นในการพิจารณาคดี เพราะเป็นไปได้ว่าคดีของจำเลยไม่ผิดหรือผิดแต่มีเหตุยกเว้นโทษหรือยกเว้นความผิด กรณีนี้ศาลจะฟังคำรับสารภาพเพียงอย่างเดียวแล้วลงโทษจำเลยทันที ยังไม่ได้

เช่นเดียวกัน บันทึกคำรับสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนซึ่งเป็นแค่พยานบอกเล่าจะฟังในชั้นศาลได้เมื่อโจทก์มีพยานหลักฐานอื่นประกอบ²⁷ นั้นแสดงว่าคำรับสารภาพของผู้ต้องหามีความสำคัญต่อการดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนน้อยมาก²⁸ และโดยเฉพาะอัตราโทษขั้นต่ำมากกว่า 5 ปีแทบไม่มีประโยชน์เลยขนาดยอมรับสารภาพในชั้นศาล โจทก์ก็ต้องพิสูจน์ความผิดจนกว่าศาลจะสิ้นสงสัย ยิ่งต้องเช่นนั้น การรับสารภาพในชั้นสอบสวนคดีที่อัตราโทษขั้นต่ำมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป ตาม ป.วิอาญา มาตรา 176 พนักงานสอบสวนยังคงจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นๆ เพื่อชี้ให้ศาลเห็นว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์อยู่ดี เพราะแม้ผู้ต้องหารับสารภาพในชั้นสอบสวนและมารับสารภาพในชั้นศาลด้วยก็ยังคงมีการนำพยานหลักฐานอื่นๆ มาพิสูจน์

²⁷ ฎีกาที่ 182/2535, คำพิพากษาฎีกาปี 2535 (กรุงเทพมหานคร : งานส่งเสริมตุลาการ, 2535), เล่ม 1, น. 99 “แม้โจทก์ไม่ได้ตัวผู้เสียหายและประจักษ์พยานมาเบิกตัวต่อศาล แต่เมื่อพิจารณาคำเบิกความของพยานแวดล้อมพฤติเหตุโดยตระหนักแล้ว พยานแวดล้อมเบิกความสอดคล้องต่อเนื่องกันสมเหตุสมผล ประกอบกับจำเลยให้การรับสารภาพในชั้นจับกุม ดังนั้นพยานหลักฐานโจทก์ย่อมฟังลงโทษจำเลยได้”

²⁸ กรมตำรวจ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ), ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะ 8, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, 2530) น. 165 – 166.

ความผิดอีก ดังนั้นถ้าจำเลยจะกลับคำในชั้นศาลหรือไม่ก็ตาม คำรับสารภาพที่มีอัตราโทษขั้นต่ำมากกว่า 5 ปี โจทก์ก็ควรต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นๆนำมาเป็นพยานพิสูจน์ความผิดเพื่อมัดตัวจำเลยในชั้นศาลอยู่ดี ประกอบกับเคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 94/2538²⁹ และฎีกาที่ 7562/2537³⁰ วินิจฉัยไว้ทำนองเดียวกันว่า “พยานหลักฐานประกอบตาม ป.วิอาญา มาตรา 176 จะต้องไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพการรับฟังคำรับในชั้นสอบสวนซึ่งจำเลยปฏิเสธในชั้นพิจารณามาใช้ลงโทษจำเลย โจทก์ต้องมีพยานอื่นมาประกอบว่าจำเลยกระทำผิดจริง โดยพยานประกอบนั้นต้องมีคำของเจ้าพนักงานตำรวจผู้สอบสวนคำรับนั้น ส่วนบันทึกการจับกุมคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลย บันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ และภาพถ่ายประกอบการนำชี้ที่เกิดเหตุ แม้จะมีภาพจำเลยและมีข้อความระบุว่าจำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนไม่ใช่พยานหลักฐานที่จะนำมารับฟังประกอบคำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน เพื่อให้เห็นว่าจำเลยกระทำความผิด” หากเป็นเช่นนี้ การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนย่อมนำมาใช้เป็นพยานไม่ได้³¹ เท่ากับว่าการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ที่มีอัตราโทษขั้นต่ำมากกว่า 5 ปี ย่อมไม่เกิดประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีเช่นกัน

3. การทำความผิดที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวง และมีอัตราโทษขั้นต่ำไม่เกิน 5 ปี แยกได้เป็นสองกรณี

3.1 ถ้าจำเลยยอมรับสารภาพในชั้นศาล ตามหลักถือว่าจำเลยสละสิทธิที่กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า จำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ ส่งผลให้ศาลสามารถพิจารณาคดีได้ทันทีโดยไม่ต้องรับฟังพยานหลักฐานของโจทก์อีก หากเป็นเช่นนี้ การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพในกรณีนี้ย่อมไม่เกิดประโยชน์ ไม่สามารถนำมาใช้พิจารณาคดีได้

²⁹ ฎีกาที่ 94/2538, คำพิพากษาศาลฎีกาปี 2538 (กรุงเทพมหานคร : เนติบัณฑิตยสภา, 2538); เล่ม 11, น. 179.

³⁰ ฎีกาที่ 7562/2537, คำพิพากษาศาลฎีกาปี 2537 (กรุงเทพมหานคร : เนติบัณฑิตยสภา, 2537), น. 2601.

³¹ สมพร พรหมนิตาธร, พล.ต.ท.ดร.ณ ใสตถิพันธ์, พ.ต.อ.โดม วิศิษฐ์สรอรรถ, วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ, คู่มือการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญา, (กองทุนสวัสดิการกองวิชาการ, กองวิชาการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, พิมพ์ที่ บริษัทวิศิษฐ์สรอรรถจำกัด, 2542), น. 30-31.

3.2 ถ้าจำเลยกลับคำปฏิเสธในชั้นศาลโดยอ้างว่าถูกบังคับ ชูเชิญ ให้คำมั่น สัญญา หรือจูงใจ ให้ยอมรับสารภาพ

3.2.1 หากผู้ต้องหาได้รับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบตาม มาตรา 134/4 วรรคท้าย ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กล่าวคือ เจ้าพนักงานสอบสวนไม่แจ้งสิทธิตาม 134/4 วรรคหนึ่ง หรือก่อนที่จะดำเนินการตาม 134/1 134/2 134/3 ถ้อยคำที่ให้ไว้จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้ ซึ่งหมายรวมถึง คำรับสารภาพในชั้นสอบสวนด้วย ทำให้การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนกรณีนี้คงไม่เกิดประโยชน์

3.2.2 โจทก์รวบรวมพยานหลักฐานส่วนอื่นได้มากเกินพอ จำเลยยอมจำนน ด้วยพยานหลักฐาน การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ในกรณีนี้ก็ไม่เกิดประโยชน์ เหมือนกัน

3.2.3 โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานส่วนอื่นเลย หากเป็นเช่นนี้การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพก็ไม่เกิดประโยชน์อีกเช่นกัน เพราะบันทึกคำรับสารภาพที่ดี และ บันทึกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพที่ดี เป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อย ลำพังตัวมันเอง ไม่สามารถรับฟังลงโทษจำเลยได้ต้องรับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่น

3.2.4 ในกรณีที่มีพยานหลักฐานไม่มากพอ หากดูแนวคำพิพากษาศาลฎีกา จะวินิจฉัยออกเป็นสองทาง อาจใช้รับฟังประกอบพยานหลักฐานส่วนอื่นลงโทษจำเลยได้ หรือ อาจจะไม่ได้อีกก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องมีความจำเป็นต้องจัดให้มี และถึงแม้จะจำเป็นต้องจัดให้มีก็ตาม แต่หากเป็นการดำเนินการขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 ในกรณีนี้ ก็คงจะไม่เกิดประโยชน์เพราะละเมิดเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้ต้องหา

จึงอาจสรุปได้ว่าการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพมีประโยชน์ต่อรูปคดี น้อยมากจนแทบจะไม่เกิดประโยชน์ และมีข้อน่าสังเกตเพิ่มเติมกล่าวคือ

(1) มีผู้กล่าวว่า หากผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดจริง ในขณะที่ทำแผนประทุษกรรม ประกอบคำรับสารภาพต่อหน้าสาธารณชน ผู้ต้องหาจะต้องตะโกนให้ประชาชนที่มามุงดูรู้ว่า พนักงานสอบสวนบังคับให้ตนยอมรับสารภาพ ซึ่งในชั้นพิจารณาจะทำให้ศาลไม่เชื่อพยานหลักฐาน ดังกล่าว แต่หากผู้ต้องหาแสดงท่าทางประกอบด้วยตัวเองโดยที่เจ้าพนักงานสอบสวนมิได้ชี้แนะ ย่อมทำให้ศาลเชื่อว่าผู้ต้องหาได้รับสารภาพในชั้นสอบสวนจริง เพราะผู้ต้องหารู้ขั้นตอนการกระทำความผิดเป็นอย่างดี

ผู้เขียนเห็นว่า หากมีการบังคับให้ยอมรับสารภาพในชั้นสอบสวนเสียแล้วก็อาจจะมี การจัดฉากให้แสดงท่าทางประกอบได้เหมือนกัน ส่วนการที่ผู้ต้องหาตะโกนปฏิเสธต่อหน้าผู้ชน อาจเป็นดาบสองคม เพราะหากผู้ต้องหาทำเช่นนั้น ในขณะที่ทำแผนฯ ก็อาจตะโกน เมื่อนำบันทึกการ ทำแผนฯ ไปใช้เป็นพยาน ย่อมทำให้ไม่สามารถยืนยันคำรับสารภาพได้ ในกรณีนี้การทำแผนฯ ก็คง จะไม่เกิดประโยชน์

มีคดีหนึ่งผู้ต้องหาเป็นนายดาบตำรวจถูกกล่าวหาว่าเป็นคนร้ายฆ่าสองนักท่องเที่ยวน าวอังกฤษที่จังหวัดกาญจนบุรี ในคดีนี้เมื่อจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับ สารภาพ ผู้ต้องหาได้ตะโกนต่อหน้าสาธารณชนว่าตนถูกบังคับให้ต้องยอมรับสารภาพ อาจเพราะ ผู้ต้องหาเป็นตำรวจจึงรู้ว่าควรต้องทำอะไรเพื่อทำให้ศาลเชื่อว่าตนถูกบังคับในชั้นสอบสวนให้ ต้องยอมรับสารภาพ และมีอีกคดีหนึ่ง ผู้ต้องหาร่วมกันใช้จักรยานยนต์ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ติดต่อกันถึง 18 คดี ในหลายท้องที่ หลายข้อหา และมีผู้เสียหายหลายคน เมื่อ ตำรวจจับตัวผู้ต้องหามาได้หนึ่งในสองคนยอมรับสารภาพ ครั้นจัดให้มีการนำตัวไปทำแผนฯ ผู้ต้องหาตะโกนบอกนักข่าวที่มาทำข่าวและกลุ่มคนที่มามุงดูว่า ตนเองถูกข่มให้ยอมรับสารภาพ ั้งๆที่ผู้เสียหายหลายคนต่างยืนยันตรงกันว่าใช่แน่นอน เพราะแก๊งนี้โหดร้ายมาก

(2) คดีที่จัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ในบางคดีอาจไม่ เหมาะสมหรืออาจไม่มีความจำเป็นต้องทำ เช่น กรณีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ซึ่งมีอัตราโทษขั้นต่ำ มากกว่า 5 ปี ตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องทำแผนประทุษกรรมประกอบ คำรับสารภาพแต่อย่างใด เว้นแต่ในกรณีที่ต้องการให้นำข้อหาที่ชุกชอนวัตถุพยานซึ่งมีความจำเป็น ต่อการพิสูจน์ว่า มีความผิดเกิดขึ้น เท่านั้น ไม่ใช่เพื่อพิสูจน์ว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิด หรือไม่ เช่น อาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาจากการกระทำความผิด และไม่ควรจัดให้มีการ แสดงท่าทางประกอบต่อหน้าสาธารณชน แต่แทบทุกคดีมักจะจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรม ประกอบคำรับสารภาพ และนอกจากนี้ในคดีเล็กน้อยๆ อย่างเช่น คดี ศีริมงคล นักมวยชื่อดัง ถ่ายภาพเปลือย คดีนี้มีการนำตัวไปทำแผนฯ ยังสตูดิโอที่ถ่ายภาพ ไม่ทราบว่าจะทำไปทำไม ในเมื่อ ภาพก็บ่งบอกอยู่แล้ว

อีกคดีหนึ่ง หนุ่มร้านเซเว่นอิเลฟเว่น ไปแอบขโมยชุดชั้นในของนางพยาบาลที่ โรงพยาบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี ในคดีนี้ทางโรงพยาบาลได้นำกล้องมาติดเพื่อแอบจับภาพและ จับภาพไว้ได้จนนำไปสู่การจับกุม ปรากฏว่าทางตำรวจนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรม ประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งผู้เขียนไม่เห็นว่ามีคามจำเป็นต้องทำเพราะหลักฐานที่ปรากฏใน

กล้องบันทึกภาพของโรงพยาบาลก็ชัดเจนอยู่แล้ว ซึ่งเมื่อตกเป็นข่าวเท่ากับเป็นการประจานให้ผู้ต้องหาต้องอับอายขายหน้า อันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาอย่างหนึ่ง

(3) หากผู้ถูกกล่าวหาหน้าคนที่ตนไว้วางใจ หรือทนายความ เข้าไปรับฟังการสอบสวนแล้ว ย่อมเชื่อได้ว่าการสอบสวนที่เกิดขึ้นจะปราศจากการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และจะทำให้ศาลเชื่อว่า ถ้อยคำหรือคำรับสารภาพที่ผู้ต้องหาให้ไว้ในชั้นสอบสวนน่าจะเป็นไปด้วยความสมัครใจ จึงไม่มีความจำเป็นต้องทำแผนฯแต่อย่างใด และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ปัจจุบันได้มีการรับรองสิทธิที่จะให้ผู้ต้องหาสามารถพาศุขคนสนิทที่ตนไว้วางใจและทนายความเข้าไปรับฟังการสอบสวนได้ เพียงแต่ไม่ได้บังคับเด็ดขาดขึ้นอยู่กับว่าผู้ต้องหาจะขอใช้สิทธิหรือไม่เพียงใด ยกเว้นในกรณีความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในความผิดที่ผู้ต้องหาขณะถูกแจ้งข้อหา นั้นอายุไม่เกิน 18 ปี แต่จากภาพข่าวยังพบว่า มีอยู่หลายคดี ซึ่งเป็นคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต เช่น คดีฆ่าคนตาย ในคดีเหล่านี้แม้จำเลยไม่ต้องการทนายความ แต่ก่อนสอบสวนปากคำผู้ต้องหาตามกฎหมายนั้นบังคับให้พนักงานสอบสวนต้องจัดหาทนายความให้กับผู้ต้องหา หากคดีใดที่ผู้ต้องหายอมรับสารภาพในคดีนั้นทนายความซึ่งต้องฟังการสอบสวนปากคำผู้ต้องหาก็ก็น่าจะทราบข้อเท็จจริงที่ผู้ต้องหายอมรับสารภาพ ดังนั้นในคดีดังกล่าว ทนายความก็น่าจะเป็นพยานยืนยันความผิดในชั้นศาลได้เป็นอย่างดี แต่ทุกวันนี้ในคดีประเภทนี้ก็ยังจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพเป็นประจำ

ตัวอย่างเช่น คดีสาวใช้ชาวพม่าชวนเพื่อนชาย เข้าไปลักทรัพย์ในบ้านของนายตำรวจผู้หนึ่ง ซึ่งในคดีดังกล่าวมีผู้พบเห็นการกระทำความผิด ผู้ต้องหาจึงฆ่าปิดปาก เสียชีวิตถึง 3 คน จึงเป็นคดีอุกฉกรรจ์ที่มีอัตราโทษถึงประหารชีวิต แต่ปรากฏว่า ยังมีการนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพอยู่ดี และจากภาพข่าวที่ปรากฏ (8 กรกฎาคม 2549) ในการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพดังกล่าวนี้ ตัวผู้ต้องหาโดนถูกญาติของผู้เสียหายและชาวบ้านรวมทำร้ายปางตาย

คดีที่เป็นข่าวครึกโครมเกี่ยวกับผู้ต้องหาฆ่าแม่หม่มสาวรัสเซียตายที่พัทยา อย่างอุกอาจ เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2550 และมีภาพถ่ายวงจรปิดของเทศบาลเมืองพัทยาเก็บภาพไว้ได้ และผ่านมาอีกสัปดาห์หนึ่งสามารถจับตัวผู้ต้องหาดังกล่าวได้ ผู้ต้องหายอมรับสารภาพ พนักงานสอบสวนก็ยังจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ในวันที่ 6 มีนาคม 2550 โดยจัดให้มีการแสดงการกระทำความผิด ว่าผู้ต้องหายิงผู้ตายอย่างไร ทั้งที่ตามความเป็นจริงก็มีภาพวิดีโอวงจรปิดอยู่แล้ว ถึงแม้ภาพที่เห็นจะมองหน้าผู้ต้องหาไม่ชัดเจนว่าใช่บุคคลที่รับสารภาพหรือไม่ แต่การทำแผนฯก็ไม่ได้ช่วยยืนยันว่าผู้ต้องหาเป็นผู้ที่ฆ่าแม่หม่มสาวทั้งสองคนจริงๆ เพราะ

หากผู้ที่รับสารภาพรับสมอ้างเอง หรือต้องตกเป็นแพะรับบาป การทำแผนฯ ไม่สามารถช่วยยืนยัน ได้ว่าร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าบุคคลที่รับผิดชอบเป็นผู้ต้องหา แต่หากเพื่อให้ยืนยันต่อศาลว่าบุคคลหน้าตาอย่างนี้ (ในบันทึกภาพถ่ายขณะนำขึ้นที่เกิดเหตุหรือแสดงท่าทางการกระทำความผิด) คือบุคคลที่ได้รับ สารภาพในชั้นสอบสวน ในกรณีนี้ หากมีผู้ที่เห็นการสอบสวนก็สามารถช่วยเป็นพยานยืนยันได้ว่า ใช้ผู้ต้องหาคนที่รับสารภาพหรือไม่ และได้มีการรับสารภาพกับพนักงานสอบสวนจริงหรือไม่

จากภาพข่าวเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2548 ในคดีของหญิงสติไม่ดี ซึ่งใช้มีดแทงเด็ก นักเรียนเซนต์โยเซฟ ภายหลังจากที่จับตัวผู้ต้องหาได้และผู้ต้องหายอมรับสารภาพ ทางพนักงานสอบสวนก็นำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพยังสถานที่ที่เกิดเหตุ เนื่องจากเกรงว่าเด็กจะกลัว แต่ให้แสดงขั้นตอนและวิธีการที่แพลตฟอร์มตรวจสอบข้างสถานีตำรวจทุ่ง มหาเมฆแทน แสดงให้เห็นว่า จริงๆแล้วไม่มีความจำเป็นต้องไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำ รับสารภาพยังสถานที่เกิดเหตุก็ได้ และข้อสำคัญหากผู้ต้องหาสติไม่ดีขณะที่กระทำความผิด การ กระทำนั้นก็ไม่เป็นความผิด แต่การทำแผนฯอาจกลับกลายเป็นช่วยยืนยันว่า ผู้ต้องหาไม่มีความผิด กระทำความผิด หรือหากมีหลักฐานยืนยันว่า ผู้ต้องหาสติไม่ดีขณะกระทำความผิดทางกฎหมาย ถือว่าไม่มีการกระทำ เพราะผู้กระทำไม่รู้สำนึกในการกระทำ แต่การจัดให้มีการทำแผนฯย่อมส่งผล ให้ผู้ต้องหานั้นเสียชื่อเสียง เพราะประชาชนรู้แล้วว่าเป็นคนวิกลจริตไม่ควรเข้าใกล้

หรือในคดีรบกวนวาระเปิดอดีตนายกทักษิณ เมื่อผู้ต้องหายอมรับสารภาพได้มีการ บันทึกภาพวิดีโอเทปในห้องสอบสวนต่อหน้าคนกลางถึงสาเหตุที่ได้กระทำความผิด ในกรณี ดังกล่าวหากบุคคลที่นั่งฟังการสอบถามปากคำนั้นเป็นคนกลางจริง และเจตนาของพนักงานสอบสวนเพื่อต้องการนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลจริง โดยมีได้นำมาบันทึกภาพแจก เพื่อให้นักข่าวนำไปเผยแพร่ จนกระทั่งเป็นเหตุให้มีการออกมากล่าวหาว่าเป็นการละเมิดสิทธิของ ผู้ต้องหาซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบนั้น เทปบันทึกภาพดังกล่าว น่าจะนำไปใช้เป็น พยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนในชั้นศาลว่าผู้ต้องหายอมรับสารภาพกับเจ้าพนักงานสอบสวนโดย สมัครงใจแท้จริงได้โดยไม่ต้องจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เพื่อนำมาใช้ เป็นพยานสนับสนุนแต่อย่างใด

จากที่วิเคราะห์มาทั้งหมด จึงอาจสรุปได้ว่า บันทึกการทำแผนประทุษกรรมประกอบ คำรับสารภาพไม่ค่อยจะมีประโยชน์ต่อรูปคดีในการรับฟังเป็นพยานหลักฐาน ถ้ามีก็น้อยมากเมื่อ เทียบกับจำนวนคดีทั้งหมด ที่จำเลยยอมรับสารภาพและจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบ คำรับสารภาพ นอกจากนี้ในจำนวนคดีที่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้นั้น แท้จริงแล้วโดย ตัวมันเองสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้จริงหรือไม่ เพราะจากที่วิเคราะห์ในหัวข้อที่ผ่านมา

เห็นได้ว่าทางปฏิบัติของการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพละเมิดสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาและผู้กระทำก็ไม่มีอำนาจกระทำ ดังนั้น การทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพจึงไม่น่าจะสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ทุกกรณี เพราะได้มาโดยมิชอบด้วยประการอื่นและน่าจะทำให้ผู้กระทำ มีความผิดต้องรับโทษด้วย เพียงแต่ว่าในทางปฏิบัติก็ยังคงจัดให้ทำอยู่ตามปกติ เนื่องจากยังไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์มากนัก และก็ไม่มีบท Sangtion ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน จึงทำให้เจ้าพนักงานสอบสวนยังคงจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพอยู่ต่อไป เมื่อจำเลยยอมรับสารภาพ

2) ต่อการเก็บข้อมูลเชิงสถิติ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติในแต่ละคดี เป็นการเก็บข้อมูลพยานหลักฐานในฐานที่เกิดเหตุเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปศึกษาถึงแบบแผนวิธีการกระทำความผิดของผู้ต้องหา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในอนาคต แต่จะเห็นได้ว่าขั้นตอนรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานสอบสวนตอนที่เก็บพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุมีการเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการก่อคดีในเชิงสถิติอยู่แล้วที่เรียกว่า “แผนประทุษกรรม” ที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานวิทยาการตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะต้องกระทำทุกครั้งเมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นไม่ว่าจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้รู้ลักษณะของรูปแบบอาชญากรรมต่างๆ สำหรับใช้ ศึกษาค้นคว้าเพื่อป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม มิให้กระทำความผิดได้โดยสะดวก แสดงให้เห็นว่า แม้ผู้ต้องหาไม่ยอมรับสารภาพก็ต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติอยู่แล้ว ดังนั้น ผู้ต้องหาจะยอมรับสารภาพหรือไม่ก็ตาม เหตุผลในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสถิติ เพื่อจัดทำประวัติอาชญากรก็ไม่ใช่เหตุผลสำคัญอีกต่อไป จึงไม่น่าจะเกิดประโยชน์ต่อรูปคดีในการเก็บข้อมูลเชิงสถิติแต่อย่างใด

3) ต่อการค้นหาพยานวัตถุที่นำไปชุกซอน

จะเห็นได้ว่าในการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานสอบสวน เกี่ยวกับการเก็บพยานหลักฐานแวดล้อมกรณีในฐานที่เกิดเหตุ ปกติ กองพิสูจน์หลักฐานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องเข้าไปเก็บพยานหลักฐานทันทีที่เริ่มต้นคดี จึงอาจไม่มีความจำเป็นต้องให้ผู้ต้องหาไปนำฐานที่เกิดเหตุเพื่อเก็บข้อมูลดังกล่าวอีกแต่ประการใด เพราะสามารถไปเก็บได้ด้วยตนเองอยู่แล้ว นอกจากบางครั้งก็ต้องค้นหาวัตถุพยานของกลางบางอย่างให้ได้ เพราะเป็นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบความผิดซึ่งผู้ต้องหานำไปชุกซอนไว้ เพื่อใช้ยืนยันว่า มีความผิดฐานที่ฟ้องร้องเกิดขึ้นจริงหรือไม่ ไม่ใช่พิสูจน์ว่า ผู้ต้องหาผิดหรือไม่ แต่ในความเป็นจริงหากเจ้าพนักงานสอบสวนยังพิสูจน์ความผิดไม่ได้ชัดเจนว่ามีความผิดเกิดขึ้นแล้วก็จะยังไม่กล่าวหาว่าใครเป็น

ผู้กระทำความผิด นอกจากจะมีหมายเรียกบุคคลที่ต้องสงสัยมาสอบปากคำเท่านั้น และแม้ว่าจะรู้ตัวผู้กระทำความผิด เมื่อสอบปากคำแล้วผู้ต้องหาไม่ยอมรับสารภาพ หากเจ้าพนักงานสอบสวนมีเหตุอันควรสงสัยว่าสถานที่ใดจะมีการนำเอาอาวุธ หรือสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือที่ได้มาจากการกระทำความผิดนำไปซุกซ่อนหรือทิ้งไว้ที่ใด พนักงานสอบสวนสามารถขอหมายค้นต่อศาลเพื่อไปค้นหรือยึดสิ่งของที่อยู่ในเคหะสถานส่วนตัวได้ แสดงให้เห็นว่าหากผู้ต้องหาไม่ยอมรับสารภาพ พนักงานสอบสวนยังต้องค้นหาพยานหลักฐานเพื่อนำมาพิสูจน์ความผิดอยู่แล้ว แต่หากว่าผู้ต้องหายอมรับสารภาพจะทำให้พนักงานสอบสวนสามารถปิดคดีได้รวดเร็วขึ้น ถึงแม้ผู้ต้องหายอมรับสารภาพและบอกที่ซุกซ่อนสิ่งของเหล่านั้นให้ทราบก็ไม่มี ความจำเป็นต้องนำผู้ต้องหาไปชี้สถานที่เกิดเหตุหรือสถานที่ซุกซ่อนอาวุธแต่อย่างใด ถ้าสถานที่ดังกล่าวไม่ลับซับซ้อนมากนัก เว้นแต่กรณีที่ไม่สามารถจะอธิบายถึงจุดที่นำอาวุธไปทิ้งหรือซุกซ่อนได้ชัดเจน เช่นนี้จึงมีเหตุจำเป็นต้องนำตัวผู้ต้องหาไปชี้จุดดังกล่าว แต่ถึงแม้จะนำตัวผู้ต้องหาไปชี้จุดก็ไม่จำเป็นต้องลงจากยานพาหนะก็ได้ เว้นแต่ว่ายานพาหนะไม่สามารถเข้าไปถึงจุดเกิดเหตุ ดังนั้น เหตุผลเพื่อค้นหาพยานวัตถุ จึงอาจจะมีประโยชน์ต่อรูปคดีบ้าง แต่คงไม่ใช่ทุกกรณีเพราะโดยหลักตามความจำเป็น ประการแรก จะต้องมีความจำเป็นเกิดขึ้นก่อน กล่าวคือ ต้องมีความจำเป็นจะค้นหาพยานบางอย่างเกิดขึ้นก่อน และ ประการที่สอง จะต้องไม่มีวิธีการอื่นที่ดีกว่าแล้ว กล่าวคือ สถานที่ค่อนข้างซับซ้อน ยานพาหนะไม่สามารถเข้าถึง เช่นนี้ จึงอาจมีความจำเป็นต้องจัดให้มีการนำชี้ที่เกิดเหตุ แต่จะอย่างไรก็ตามหากผู้ต้องหาไม่ยินยอมก็จะบังคับมิได้อยู่ดี หรือยินยอมแต่ความยินยอมเกิดขึ้นโดยมิชอบด้วยประการใดๆ พยานที่ได้มาก็ใช้ไม่ได้อยู่ดี และหากตีความอย่างเคร่งครัด พยานวัตถุที่ได้มายอมรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ตาม ป.วิอาญา มาตรา 226

จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด บันทึกภาพถ่ายหรือบันทึกวิดีโอการทำแผนประทุษกรรม ประกอบคำรับสารภาพโดยตัวมันเองก็ไม่น่าจะเกิดประโยชน์ในการรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่อาจจะเป็นประโยชน์ในการค้นหาพยานวัตถุของกลาง และพยานส่วนอื่นๆ ที่ผู้ต้องหานำเอาไปซุกซ่อนหรือทิ้งไว้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าผู้ต้องหาสมัครใจพาไปหรือไม่เท่านั้น หากผู้ต้องหาไม่สมัครใจพาไป การนำชี้ที่เกิดเหตุก็ไม่เกิดประโยชน์อยู่ดี เพราะเป็นพยานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายด้วยกฎหมาย

4.9 วิเคราะห์ประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไข

4.9.1 ประเด็นปัญหา

จากที่ผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์มาตั้งแต่ต้น เป็นประเด็นปัญหาของการทำแผน ประชูปกรรรมประกอบคำรับสารภาพทั้งหมดที่ต้องคำนึงถึง และเมื่อพิจารณาประกอบข้อ สมมุติฐานที่ผู้เขียนตั้งไว้ ทำให้มีประเด็นปัญหาสำคัญอันควรพิจารณาเพื่อหาวิธีแก้ไข แบ่งเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ในส่วนของ ขั้นตอนสอบสวน และในส่วนของ ขั้นตอนศาล

1) ขั้นตอนสอบสวน

ประเด็นปัญหาในส่วนของขั้นตอนสอบสวนที่ควรต้องนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เป็นผล โดยตรงมาจากปัญหา ความชอบด้วยกฎหมายในการจัดให้มีการทำแผนประชูปกรรรมประกอบคำ รับสารภาพ ความจำเป็นและเหมาะสมเกี่ยวกับการทำแผนประชูปกรรรมประกอบคำรับสารภาพ รวมถึงผลกระทบจากการทำแผนประชูปกรรรมประกอบคำรับสารภาพ เป็นสำคัญ ซึ่งอาจแยกเป็น ประเด็นปัญหาได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีการทำแผนฯ สำหรับปัญหาดังกล่าวเป็น ปัญหาในทางนโยบายหรือทางทฤษฎี ซึ่งเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับค้ำกับ ผลเสียหรือผลกระทบที่ตามมาหรือไม่ หรือมีวิธีการอื่นที่เหมาะสมกว่าวิธีการนี้หรือไม่ หรือการจัด ให้มีการทำแผนประชูปกรรรมประกอบคำรับสารภาพนั้นมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ควรจัดให้มี อยู่หรือไม่

2. ปัญหาความชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการทำแผนฯ สำหรับปัญหาดังกล่าวเป็น ปัญหาทางข้อกฎหมาย ซึ่งต้องพิจารณาเกี่ยวกับหลักกฎหมายที่มีอยู่ขณะนี้ว่า ถูกต้อง เหมาะสม และเพียงพอแล้วหรือไม่ สำหรับประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของการจัดให้มี การทำแผนประชูปกรรรมประกอบคำรับสารภาพ ที่ควรต้องพิจารณา กล่าวคือ ประการแรก ผู้กระทำมีอำนาจกระทำหรือไม่ จำเป็นต้องกำหนดอำนาจกระทำไว้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร ให้ชัดเจนหรือไม่ ประการที่สอง มีกฎหมายกำหนดเป็นหลักประกันสิทธิให้ไว้เพียงพอหรือไม่ ควรจะ กำหนดหลักประกันสิทธิเพิ่มเติมอันเกี่ยวกับการทำแผนประชูปกรรรมประกอบคำรับสารภาพเพื่อ ค้ำครองผู้ต้องหาหรือไม่

3. ปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมในการทำแผนฯ สำหรับปัญหานี้เป็นปัญหาในทาง ปฏิบัติ ซึ่งต้องพิจารณาว่ารูปแบบหรือวิธีการในการจัดให้มีการทำแผนประชูปกรรรมประกอบคำรับ

สารภาพนั้น เหมาะสมหรือไม่ มีข้อบกพร่องอย่างไรที่ควรแก้ไข ความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ ถูกต้องตรงกันแล้วหรือไม่ ควรมีการปรับปรุงวิธีการเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องเหมาะสมอย่างไรต่อไปหรือไม่

2) ชั้นศาล

สำหรับประเด็นปัญหาในชั้นศาลคงเป็นแนวทางการรับฟังพยานหลักฐาน และการทำคำพิพากษา เป็นสำคัญ เนื่องจากศาลเป็นองค์กรพิทักษ์ความยุติธรรม จึงจำเป็นต้องพิจารณาคดีโดยรอบคอบและให้ความยุติธรรมกับทุกฝ่าย ซึ่งต้องคำนึงถึงผลกระทบที่ตามมาเป็นสำคัญ ดังนั้นบรรทัดฐานที่วางไว้จึงต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันเสมอ มิเช่นนั้นจะทำให้เสียความยุติธรรม

1. ปัญหาเกี่ยวกับการรับฟังการทำแผนฯ เป็นพยาน หากมองว่าการทำแผนฯ มีน้ำหนักน่าเชื่อถือยืนยันได้ว่าจำเลยยอมรับสารภาพในชั้นสอบสวนจริง กรณีดังกล่าวเป็นดุลพินิจของศาลอย่างแท้จริง ซึ่งผู้เขียนไม่ขอกล่าวล่วง เพราะคงไม่เหมาะสม แต่กรณีที่ศาลยอมรับฟังการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ทั้งที่เป็นผลมาจากการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย กรณีดังกล่าวยังเป็นที่สงสัยอยู่ว่าถูกต้องแล้วหรือไม่

2. ปัญหาเกี่ยวกับการทำคำพิพากษาและเหตุผล ปัญหาข้อนี้เป็นปัญหาในทางปฏิบัติของผู้พิพากษา ปัญหาคือควรเขียนเหตุผลของคำวินิจฉัยพยานแต่ละชนิดให้ชัดเจนหรือไม่ เพราะคำพิพากษาถือเป็นบรรทัดฐานให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติ

3. ปัญหาเกี่ยวกับการรับรู้ข้อเท็จจริงภายนอกสำนวน ปัญหานี้เป็นปัญหาภายนอกที่เข้ามามีผลต่อดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาล อันจะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งอาจทำให้เสียความยุติธรรมได้ จะถือว่าการรับรู้ข้อเท็จจริงนอกสำนวนมีผลกระทบต่อดุลพินิจในเชิงอคติหรือไม่ หากมีจะคัดค้านผู้พิพากษาที่รับรู้มิให้ตัดสินคดีได้หรือไม่ และศาลควรจะมีวิธีพิจารณาคดีกรณีนี้อย่างไร

4. ปัญหาในฐานะที่ศาลเป็นองค์กรตรวจสอบฝ่ายบริหาร เป็นปัญหาที่ศาลนั้นถูกผูกพันให้ต้องตรวจสอบการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารผู้ใช้อำนาจ ตามหลักการดุลและคานอำนาจซึ่งกันและกันในระบบนิติรัฐ สำหรับประเด็นนี้ศาลได้ทำหน้าที่ตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม ครบถ้วนแล้วหรือไม่

4.9.2 แนวทางแก้ไข

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาโดยรวมที่ผ่านมาอาจสรุปได้ว่า ยังมีปัญหาทั้งทางข้อกฎหมาย ทางปฏิบัติ และการนำผลไปใช้ในการพิจารณาคดีของศาล ดังนั้น การจะยกเลิก หรือ แก้ไขการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพให้เหมาะสม จะต้องดูหลักกฎหมายที่บัญญัติให้อ่านา และวิธีปฏิบัติของเจ้าพนักงานสอบสวนผู้ใช้อ่านาเป็นหลักว่าเหมาะสมหรือไม่ รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ ได้เคยกล่าวว่า “หากรัฐมุ่งแต่จะควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคมโดยใช้กฎหมายอาญาเป็นเครื่องมือ โดยไม่พิจารณาประสิทธิภาพและความสามารถของกลไกของรัฐที่จะใช้บังคับกฎหมายอาญาแล้ว กฎหมายก็จะไร้ความหมาย ขาดความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานของรัฐประพฤติมิชอบ มีโอกาสแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองจากกฎหมายเหล่านี้ หรือหากมีการใช้กฎหมายเลือกปฏิบัติ ซึ่งอาจจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กฎหมาย และชุมชนเสื่อมเสียได้”³² จากข้อคิดเห็นดังกล่าว จึงจำเป็นต้องศึกษาก่อนว่า กฎหมายที่มีอยู่นั้นดีพอแล้วหรือไม่ จำเป็นต้องทำการปรับปรุงแก้ไขอย่างไรหรือไม่ หรือทั้งหมดเป็นเพราะผู้ปฏิบัติไม่ดีเอง จึงทำให้กฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์และไม่มีอำนาจบังคับตามที่มุ่งประสงค์ไว้

แนวทางแก้ไข หมายถึง ทางเลือกที่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้ามาดูและจะต้องเลือกดำเนินการทางใดทางหนึ่ง แต่ควรเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อให้เกิดประโยชน์เหมาะสม และเป็นธรรมกับทุกภาคส่วน โดยอาจแยกวิเคราะห์จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งแบ่งได้เป็นสองส่วน กล่าวคือ ส่วนของการดำเนินการเกี่ยวกับการทำแผนฯ กับ ส่วนของการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการทำแผนฯ

1) ส่วนของการดำเนินการเกี่ยวกับการทำแผนฯ

สำหรับแนวทางในการพิจารณาว่า ควรจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพไปในทิศทางใด เพื่อให้เกิดความเหมาะสมจะต้องพิจารณาถึงหลักกฎหมายที่ให้อ่านา และวิธีปฏิบัติของพนักงานผู้ใช้อ่านาเป็นหลักว่าเหมาะสมหรือไม่ รวมถึงการนำผลไปใช้ในการพิจารณาคดีของศาลว่ามีความจำเป็นมากน้อยแค่ไหน และเมื่อวิเคราะห์ถึงสภาพ

³² เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม, (กรุงเทพมหานคร : หก. จีรัชการพิมพ์, 2546), น. 7.

โดยรวมของประเด็นปัญหาทั้งหลายเพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมแล้ว จึงอาจแยกพิจารณาทางเลือกได้เป็น 2 แนวทางกล่าวคือ

(1) ทางเลือกที่หนึ่ง : ยกเลิกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ

การจะยกเลิกหรือไม่ยกเลิกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ควรพิจารณาถึงประโยชน์และความจำเป็นในการจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เปรียบเทียบกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และวิธีการของต่างประเทศ ทั้งนี้ ต้องพิจารณาว่า มีแนวทางหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม และเกิดผลเสียน้อยกว่าหรือไม่ สำหรับเหตุผลสนับสนุนให้ยกเลิกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ กล่าวคือ

1 มีผลเสียมากกว่าผลดี จากที่ได้ทำการวิเคราะห์มาตั้งแต่ต้น อาจสรุปได้ว่ารูปแบบการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพไม่เหมาะสม มีผลกระทบกับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นวงกว้างทั้งระบบ ในขณะที่ข้อดีมีเพียงใช้เป็นพยานยืนยันสนับสนุนบันทึกคำรับสารภาพเท่านั้น

2 ไม่มีประโยชน์ในการใช้เป็นพยานสนับสนุน ทั้งนี้ ก่อนที่จะมีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 จะเห็นได้ว่า คำรับสารภาพในชั้นจับกุม แทบจะไม่แตกต่างจาก คำรับสารภาพในชั้นสอบสวน เพราะเป็นถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพต่อเจ้าพนักงานตำรวจผู้ทำการจับกุมซึ่งเป็นผู้มีอำนาจเหนือคล้ายกับการรับสารภาพต่อเจ้าพนักงานสอบสวนซึ่งมีอำนาจเหนือเหมือนกัน ทั้งสองกรณีหากเกิดขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ก็สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ และโดยหลักทั้ง บันทึกคำรับสารภาพในชั้นจับกุม และ บันทึกคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน เป็นพยานชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นพยานบอกเล่า ปกติต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน นอกจากเข้าข้อยกเว้นที่ศาลสามารถรับฟังได้จึงจะรับฟังได้ แต่จะมีน้ำหนักน้อย การที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรับสารภาพในชั้นจับกุม แต่มาปฏิเสธในชั้นสอบสวน และชั้นศาล โดยอ้างว่าคำรับสารภาพในชั้นจับกุมเกิดขึ้นโดยไม่สมัครใจ ในกรณีนี้ยอมทำให้ศาลเกิดข้อสงสัย ศาลจะต้องไม่รับฟังคำรับสารภาพในชั้นจับกุมที่เกิดขึ้นโดยไม่สมัครใจนั้น แต่แนวการตัดสินคดีของศาลฎีกาที่ผ่านมา มีอยู่หลายคดีที่ศาลยอมรับฟังคำรับสารภาพในชั้นจับกุมประกอบพยานหลักฐานส่วนอื่นเพื่อลงโทษจำเลย เช่นฎีกาที่ 931/2548 และฎีกาที่ 2215/2548 ซึ่งทั้งสองฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยภายหลังจากที่มีการแก้ไขมาตรา 84 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว เพียงแต่ว่าในการตัดสินคดีของศาลชั้นต้นนั้นเป็นช่วงก่อนที่จะมีการแก้ไข มาตรา 84 ซึ่งปัจจุบันกำหนดห้ามมิให้รับฟังคำรับสารภาพในชั้นจับกุมโดยเด็ดขาดแล้ว แต่กรณีดังกล่าวศาลฎีกาเห็นว่าการตัดสินของศาลชั้นต้นมิเสียไปเพราะเป็นคำพิพากษาก่อนที่จะมีการแก้ไขมาตรา 84 หากพิจารณา

เหตุผลของศาลก่อนหน้าที่จะมีการแก้ไขมาตรา 84 จะเห็นได้ว่า ศาลเชื่อคำรับสารภาพในชั้นจับกุมโดยที่ไม่ต้องมีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพในชั้นจับกุมเพื่อยืนยันให้ศาลเชื่อว่า ผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพในชั้นจับกุมโดยสมัครใจ เหมือนกับการรับสารภาพในชั้นสอบสวน ดังนั้นเหตุผลที่ศาลเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพโดยสมัครใจ จึงมิได้อยู่ที่การทำแผนฯ แต่อย่างใด

3 มีวิธีการอื่นที่น่าจะเหมาะสมกว่า สำหรับวิธีการเหมาะสมกว่านั้น ควรเป็นวิธีการเช่นเดียวกับของประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ ในการสอบสวนผู้ต้องหาควรจัดให้มีคนกลาง ซึ่งอาจจะเป็นทนายความของผู้ต้องหาหรือบุคคลซึ่งผู้ต้องหาไว้วางใจ เข้ารับฟังการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน เพราะอย่างน้อยการสอบสวนของพนักงานสอบสวนน่าจะทำอย่างตรงไปตรงมา และเมื่อสอบปากคำเสร็จแล้วให้บรรดาบุคคลที่เข้ามานั่งฟังลงลายมือชื่อเป็นพยานในบันทึกคำให้การด้วย และบุคคลเหล่านี้ก็สามารถเป็นพยานยืนยันในบันทึกการสอบปากคำได้ว่าการสอบสวนเกิดขึ้นโดยชอบ หากผู้ต้องหายอมรับสารภาพด้วยความสมัครใจ เพราะเหตุนี้และต้องการได้รับความเมตตาจากศาลเพื่อให้อลดหย่อนผ่อนโทษ ในชั้นศาลจำเลยก็น่าจะรับสารภาพอีกครั้ง แต่หากจำเลยกลับคำรับสารภาพ อย่างน้อยบันทึกคำรับสารภาพของผู้ต้องหาที่ให้ปากคำต่อพนักงานสอบสวนโดยมีบุคคลที่เข้าร่วมรับฟังคำรับสารภาพนั้นลงลายมือชื่อเป็นพยานว่าผู้ต้องหาได้ให้อภัยค่าเช่นนี้จริง ก็สามารถยืนยันได้ว่าผู้ต้องหายอมรับสารภาพด้วยความสมัครใจ เพราะหากถูกบังคับ ชูเชื้อ หลอกลวง หรือจู่ใจให้ยอมรับสารภาพแล้ว ทั้งทนายความหรือญาติของผู้ต้องหา หรือบุคคลที่ผู้ต้องหาไว้วางใจคงไม่ลงลายมือชื่อเป็นพยานแน่ และหากต้องการให้แสดงท่าทางประกอบการกระทำความผิดก็ต้องจัดให้แสดงภายในห้องสอบสวนนั้น

4 ไม่มีความจำเป็น สำหรับพยานที่มีน้ำหนักในการรับฟังลงโทษจำเลยได้แก่ ประจักษ์พยาน ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้พบเห็นการกระทำความผิดที่แท้จริงถือเป็นพยานลำดับที่ 1 แต่สำหรับบันทึกคำรับสารภาพ ผู้ที่มาเบิกความถือเป็นพยานบอกเล่าลำดับที่ 2 ต้องรับฟังอย่างระมัดระวัง จะต้องรับฟังประกอบพยานหลักฐานส่วนอื่น ซึ่งพยานหลักฐานส่วนนั้นจะต้องมิได้เป็นส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7562/2537³³ แต่ว่า

³³ ฎีกา 7562/2537 วินิจฉัยว่า “พยานหลักฐานประกอบตาม ป.วิอาญา มาตรา 176 จะต้องไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพการรับฟังคำรับในชั้นสอบสวนซึ่งจำเลยปฏิเสธในชั้นพิจารณามาใช้ลงโทษจำเลย โจทก์ต้องมีพยานอื่นมาประกอบว่าจำเลยกระทำความผิดจริง โดยพยานประกอบนั้นต้องมีคำของเจ้าพนักงานตำรวจผู้สอบสวนคำรับนั้น ส่วนบันทึก การจับกุม

บันทึกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพนั้นเป็นส่วนหนึ่งของคำรับสารภาพในชั้นสอบสวน จึงไม่สามารถแยกกับฟังเหมือนมีพยานหลักฐานสองชั้นมาประกอบกัน เพียงแต่ใช้รับฟังสนับสนุนให้ศาลเชื่อว่ามีคำรับสารภาพเกิดขึ้นโดยสมัครใจ จึงเสมือนกับว่ามีคำรับสารภาพในชั้นสอบสวนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 855/2548 เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ข่าว การแถลงข่าว การให้สัมภาษณ์ การเผยแพร่ภาพต่อสื่อมวลชน และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ใน ข้อ 2.4 ซึ่งห้ามไม่ให้พยานผู้ต้องหาไปทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ “... พนักงานสอบสวนไม่ควรให้ผู้ต้องหาหนีไปชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพว่าผู้ต้องหากระทำผิดอย่างไร เพราะการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพดังกล่าว มิใช่พยานหลักฐานที่จะมารับฟังประกอบคำรับสารภาพของผู้ต้องหา เพื่อให้เห็นว่าผู้ต้องหากระทำผิดตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7562/2537 แต่ถ้าชี้ประกอบคำรับสารภาพอื่น เช่น นำชี้ที่ชอนทรพัยสินซึ่งได้มาจากการกระทำผิด หรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐาน ให้ผู้ต้องหาหนีได้ และป้องกันมิให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในที่นำชี้ ให้ฟังระมัดระวังการใช้ถ้อยคำ หรือกริยาท่าทางที่เห็นว่าเป็นการข่มขู่ หรือการปฏิบัติที่ไม่สมควรแก่ผู้ต้องหา รวมทั้งการทำร้ายร่างกายผู้ต้องหา...” แสดงว่าไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการนำชี้ที่เกิดเหตุหรือการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นต้องค้นหาพยานวัตถุเพื่อนำมาใช้เป็นพยานแวดล้อมกรณีเท่านั้น ซึ่งหมายความว่า ต้องมีความจำเป็นในการค้นหาพยานวัตถุบางอย่างเพื่อพิสูจน์ความผิดเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงจัดให้มีการนำชี้ที่เกิดเหตุ ไม่ใช่จัดให้มีการนำชี้ที่เกิดเหตุก่อนแล้วค่อยไปค้นหาพยานหลักฐานบางอย่างซึ่งจำเป็นต่อการพิสูจน์ความผิดในฐานที่เกิดเหตุ เพราะในกรณีนี้ไม่ต้องจัดให้มีการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ พนักงานสอบสวนก็ต้องเข้าไปเก็บพยานหลักฐานในฐานที่เกิดเหตุอยู่แล้ว

5 ฝ่าฝืนต่อประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 30 ข้อ 1(ค) ที่กำหนดห้ามมิให้เปิดเผยเหตุการณ์หรือเรื่องราวซึ่งถ้าหากเปิดเผยต่อประชาชนแล้วอาจเป็นแบบอย่างที่ไม่บุคคลอื่นจะถือเอาเป็นตัวอย่างในการกระทำนั้นขึ้นอีก ทำให้บันทึกการทำแผน

คำให้การชั้นสอบสวนของจำเลย บันทึกการนำชี้ที่เกิดเหตุประกอบคำรับสารภาพ และภาพถ่ายประกอบการนำชี้ ที่เกิดเหตุ แม้จะมีภาพจำเลยและมีข้อความระบุว่าจำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของ คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนไม่ใช่พยานหลักฐานที่จะนำมารับฟังประกอบ คำรับสารภาพของจำเลยในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน เพื่อให้เห็นว่าจำเลยกระทำความผิด”

ประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ และวัตถุพยานที่ได้มาจากการรับสารภาพ รวมถึงถ้อยคำของผู้ต้องหาที่บอกกล่าวอธิบายในการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งหากมีการโต้แย้งในชั้นพิจารณาคดีว่าการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย จะทำให้ไม่สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ทุกกรณี

6 แตกต่างจากแนวทางต่างประเทศ ส่วนใหญ่ในการดำเนินคดีอาญาของต่างประเทศจะไม่มี การจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเท่านั้นจึงยอมให้มีการนำขึ้นที่เกิดเหตุในบางกรณีเพื่อค้นหาวัตถุพยานซึ่งจำเป็นต่อการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาเท่านั้น

(2) ทางเลือกที่สอง : คงจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพต่อไป

ถึงแม้ว่าการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพจะมีข้อเสียมากกว่าข้อดี แต่ก็ยังมีความจำเป็นในบางกรณี หากยังคงจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพไว้ ก็อาจจะมิใช่ประโยชน์ต่อการพิจารณาคดีได้บ้างไม่มากนักน้อย ดีกว่าไม่มีเลย แต่ควรต้องวางกรอบในการปฏิบัติให้ชัดเจน โดยต้องทำการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบวิธีการ เพื่อ ลดช่องว่างระหว่างข้อดี และข้อเสียให้น้อยลง และลดผลกระทบบางประการที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงดำเนินการเพื่อให้เกิดความเหมาะสม ซึ่งอาจแบ่งกรอบในการดำเนินการได้เป็น 2 แนวทาง กล่าวคือ

1. กรอบทางกฎหมาย

เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องของอำนาจกระทำของเจ้าพนักงานสอบสวน และหลักประกันสิทธิของผู้ต้องหา รวมถึงวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ จึงอาจต้องปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องดังกล่าวเพื่อให้ชัดเจน กล่าวคือ

1.1 บัญญัติกฎหมายให้อำนาจกับเจ้าพนักงานสอบสวน ปัจจุบันยังไม่ชัดเจนว่า เจ้าพนักงานสอบสวนมีอำนาจจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพหรือไม่ จึงควรบัญญัติกฎหมายวางกรอบอำนาจของเจ้าพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการนำตัวผู้ต้องหาไปสถานที่เกิดเหตุเพื่อให้เกิดความชัดเจน ทั้งนี้จะให้อำนาจมากนักน้อยแค่ไหนคงต้องดูตามความจำเป็นสำหรับในการรวบรวมพยานหลักฐาน พยานที่สำคัญได้แก่ ประจักษ์พยาน และ พยานแวดล้อมกรณี ซึ่งต้องรับฟังประกอบกันในการลงโทษจำเลย โดย บันทึกคำรับสารภาพ นั้นถือเป็น พยานแวดล้อมกรณี แต่ บันทึกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ ในลักษณะที่ให้มีการแสดงท่าทางประกอบขึ้นตอนการกระทำความผิด เป็นเพียง พยานสนับสนุนคำรับสารภาพ ถ้ามองในแง่ของประโยชน์ที่ต้องการใช้แค่เป็นพยานยืนยันว่าผู้ต้องหายอมรับสารภาพโดยสมัครใจ จึงอาจไม่มีความจำเป็นเพราะยังมีวิธีการอื่นที่เหมาะสมกว่า และสำหรับการพาตัวผู้ต้องหาไปนำขึ้น

ฐานที่เกิดเหตุเพื่อเก็บวัตถุพยานแวดล้อมกรณีต่างๆซึ่งเกี่ยวกับร่องรอยการกระทำความผิดในฐานที่เกิดเหตุ นั้น บางกรณีก็อาจไม่มีความจำเป็นเช่นกัน เพราะผู้ต้องหาจะรับสารภาพหรือไม่ ทางเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานหรือพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีต้องเข้าไปเก็บพยานหลักฐานดังกล่าวอยู่แล้ว แต่ที่น่าจะมีความจำเป็นคือ การค้นหวัตถุพยานบางอย่างที่ผู้ต้องหาเข้าไปซุกซ่อนไว้และเป็นพยานสำคัญในการพิสูจน์องค์ประกอบของความผิดว่า มีความผิดฐานที่กล่าวหาเกิดขึ้นหรือไม่ ซึ่งเป็นคนละกรณีกับพยานแวดล้อมกรณีที่พิสูจน์ว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ พยานวัตถุดังกล่าวย่อมถือเป็นพยานแวดล้อมกรณีสามารถรับฟังประกอบพยานส่วนอื่นในการพิสูจน์ความผิดได้ หากในกรณีใดไม่มีความจำเป็นต้องค้นหวัตถุพยานเพื่อนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์องค์ประกอบความผิด ก็ไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการทำแผนฯ ก็ได้ ดังนั้น ในการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้อำนาจเจ้าพนักงานสอบสวน จึงควรบัญญัติให้อำนาจเฉพาะจัดให้มีการนำฐานที่ซุกซ่อนเพื่อค้นหวัตถุพยานที่จำเป็นต่อการพิสูจน์ว่ามีความผิดเกิดขึ้นหรือไม่ เท่านั้น และควรบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 ให้ชัดเจน โดยบัญญัติเพิ่มเติมอนุมาตราใดอนุมาตราหนึ่งว่า “หากผู้ต้องหายอมรับสารภาพ ให้เจ้าพนักงานสอบสวนมีอำนาจพาตัวผู้ต้องหาไปนำฐานที่เกิดเหตุซึ่งซุกซ่อนวัตถุที่จำเป็นต่อการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา พร้อมให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อรับรองบันทึกการนำฐานที่นั้นด้วย”

แต่ทั้งนี้ สำหรับในการบัญญัติกฎหมายให้อำนาจกับเจ้าพนักงานสอบสวนนั้น อาจขัดกับหลักเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้ต้องหาก็คงได้ จึงต้องคำนึงถึงจุดนี้ด้วยว่าเป็นไปได้หรือไม่ มิฉะนั้นแล้วอาจทำให้ บทบัญญัติของกฎหมายขาดสภาพบังคับก็เป็นได้

1.2 บัญญัติหลักประกันสิทธิให้ผู้ต้องหา เมื่อมีบทบัญญัติให้อำนาจกระทำแล้วจึงควรเพิ่มหลักประกันสิทธิบางประการให้ผู้ต้องหา โดยบัญญัติเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งอาจกำหนดให้ผู้ต้องหาที่มีสิทธิมีทนายความ หรือบุคคลที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ หากเป็นไปได้ควรกำหนดให้อัยการเจ้าของสำนวนเข้ามาสังเกตการณ์ด้วย เพื่อเป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานสอบสวนอีกทีหนึ่ง และเป็นหลักประกันให้ผู้ต้องหาได้สบายใจว่าจะไม่ถูกละเมิดสิทธิ อีกทั้งอาจทำให้อัยการได้เข้าใจข้อเท็จจริงในสำนวนได้ชัดเจนขึ้น ก่อนจะสรุปสำนวนแสดงความเห็นว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ทั้งนี้หากมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติที่ประสงค์จะคุ้มครองสิทธิดังกล่าวจะต้องบัญญัติให้ชัดเจนด้วยว่าห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน เพื่อให้ศาลนั้นต้องถูกผูกพันในการพิจารณาคดีด้วย

1.3 กำหนดระเบียบเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ สำหรับแนวทางปฏิบัติทุกวันนี้ยังไม่ชัดเจนเพียงพอ ทั้งในเรื่องของการให้ข่าว และแนวทางปฏิบัติ จึงควรกำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติให้ชัดเจน

ในเรื่องของการเผยแพร่ข่าวสาร ว่าสามารถเปิดเผยได้มากน้อยขนาดไหน และควรชัดเจนอย่าง ระเบียบของสำนักงานอัยการสูงสุด ที่กำหนดให้ ปกปิดเป็นหลัก เปิดเผยเป็นข้อยกเว้น สำหรับการนำตัวผู้ต้องหาไปนำขึ้นสถานที่เกิดเหตุซึ่งชุกซ่อนวัตถุพยาน ต้องกำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติให้ ชัดเจนว่าสามารถทำได้มากน้อยขนาดไหน แต่จะต้องสอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา ซึ่งควรบังคับให้การดำเนินการจะต้องมีการปกปิดใบหน้าของผู้ต้องหาให้มิดชิด เพื่อ ป้องกันกรณีที่มีผู้สื่อข่าวมาทำข่าวโดยมิได้แจ้งให้ทราบ ทั้งนี้เพื่อมิให้การนำเสนอข่าวกระทบต่อ กระบวนการยุติธรรม และจะต้องไม่ให้มีการแสดงท่าทางบอกเล่าขั้นตอนประกอบกรกระทำ ความผิด สุดท้ายไม่ควรให้มีการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้ต้องหา กับผู้เสียหาย และจะต้องไม่กระทำ ต่อหน้าสาธารณชน

2. กรอบทางปฏิบัติ

สำหรับในทางปฏิบัตินั้น เนื่องจากวิธีปฏิบัติในการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำ รับสารภาพ มีความไม่เหมาะสมหลายประการ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรือ วิธีการในการควบคุมตัวผู้ต้องหาไปขึ้นสถานที่เกิดเหตุซึ่งชุกซ่อนวัตถุพยานให้เหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ ในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

2.1 มาตรการรักษาความปลอดภัยให้ผู้ต้องหา สำหรับวิธีปฏิบัติจะต้องสร้าง ความปลอดภัยให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยต้องไม่มีการแจ้งให้ผู้สื่อข่าวมาทำข่าวการนำขึ้น สถานที่เกิดเหตุ ต้องไม่จัดให้มีการแสดงท่าทางประกอบในสถานที่เกิดเหตุเป็นอันขาดหากต้องการ ทราบให้ทำในห้องสอบสวน และต้องไม่กระทำต่อหน้าสาธารณชน หากมีความจำเป็นต้องกัน สถานที่ให้เป็นสัดส่วน ถ้าเป็นไปได้ควรจัดให้ผู้ต้องหาอยู่ในรถแล้วขึ้นผ่านออกไป เว้นแต่มีเหตุ จำเป็นเนื่องจากไม่สามารถนำรถเข้าไปถึงจุดที่ต้องการนำขึ้นได้จึงค่อยพาตัวผู้ต้องหาเดินเข้าไป ซึ่ง ต้องกันฝูงชนที่มามุงดูให้ออกไปห่างๆ นอกจากนี้จะไม่สามารถกันออกไปได้ โดยต้องจัดให้มีการ สวมถุงคลุมหน้าผู้ต้องหาเพื่อมิให้เป็นการประจาน นอกจากนี้ต้องไม่จัดให้มีให้มีการแสดงท่าทาง เกี่ยวกับการกระทำความผิดต่อหน้าสาธารณชนเพื่อจะนำไปใช้ยืนยันว่าผู้ต้องหายอมรับสารภาพ โดยสมัครใจ เนื่องจากเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญ

2.2 อบรมเพิ่มความรู้ผู้ปฏิบัติ ประเด็นนี้อาจทำให้เกิดความไม่ถูกต้องเป็นธรรม กับตัวผู้ต้องหาประการหนึ่ง เกิดจากเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่มีสองมาตรฐาน จึงจำเป็นต้องมี การอบรมให้ความรู้ถึงวิธีปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจ ว่าควรปฏิบัติเช่นไรจึงจะเหมาะสม และควร ต้องอบรมจริยธรรม ทศนคติ จิตสำนึก และเสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ให้เป็นผู้มีความ รับผิดชอบ เพราะบางครั้งแม้จะมีกฎหมายที่ชัดเจนและเหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติก็มักจะมีการฝ่าฝืน

ดังนั้นนอกจากแก้กฎหมายแล้วควรต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้รักษากฎหมายด้วย เพราะการปกครองในระบบนิติรัฐนั้นผู้ใช้อำนาจต้องมีคุณธรรม มิฉะนั้นจะบัญญัติกฎหมายมาดีเลิศเพียงใด ก็ไม่สามารถบังคับใช้ได้เหมาะสม ส่งผลให้กฎหมายขาดสภาพบังคับและทำให้กฎหมายไม่มีความศักดิ์สิทธิ์แต่อย่างใด

2.3 จัดการให้มีระบบตรวจสอบ สำหรับทางปฏิบัติของการทำแผนประทุษกรรม ประกอบคำรับสารภาพ พบว่าวิธีปฏิบัติยังขาดระบบควบคุมตรวจสอบที่ชัดเจนเพื่อเป็นการถ่วงดุลและคานอำนาจ จึงควรจัดให้มีระบบตรวจสอบเพื่อเป็นหลักประกันกับผู้ต้องหาว่าจะได้รับการปฏิบัติจากผู้ใช้อำนาจโดยเที่ยงธรรม และจะได้รับการปกป้องคุ้มครองสิทธิที่เหมาะสม สร้างความชัดเจน โปร่งใส เชื่อถือได้ เช่นให้ทนายที่ผู้ต้องหาไว้วางใจ หรืออัยการเข้ามาร่วมสังเกตการณ์ ดังที่กล่าวมาแล้ว ต่อไป

2.4 ดำเนินการเพื่อให้กฎหมายมีสภาพบังคับ ทั้งนี้ ระเบียบปฏิบัติ หรือคำสั่งที่ประกาศให้อยู่ ถ้ามีสภาพบังคับจริงๆ จะช่วยลดการดำเนินการที่ไม่ชอบได้ แต่ในทางปฏิบัติกลับยังไม่เข้มงวดจริงจัง เพราะไม่มีการดำเนินการทางวินัยกับผู้ฝ่าฝืนคำสั่ง แต่กลับส่งเสริมให้ได้รับความดีความชอบ ยังเป็นการตอกย้ำให้ต้องกระทำ

จึงอาจสรุปได้ว่า ทั้งสองทางเลือกไม่ว่าจะยกเลิกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพไปเลย หรือจะยังคงจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพโดยต้องทำการแก้ไขให้เหมาะสมนั้น มีทั้งข้อดีข้อเสียอยู่ในตัว ดังนั้น ในการจะเลือกทางหนึ่งทางใดจึงต้องพิจารณาประโยชน์ที่ได้รับ และความเหมาะสมเป็นสำคัญในการเปรียบเทียบ

2) ส่วนของการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการทำแผนฯ

ในระบบนิติรัฐ องค์การตุลาการถูกผูกพันให้ต้องตรวจสอบการกระทำของฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่เป็นธรรม เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิให้กับสังคม สำหรับแนวทางการพิจารณาคดีของศาลเกี่ยวกับการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพนั้น เป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจของศาลในการรับฟังเป็นพยานซึ่งผู้เขียนจึงมีอาก้าวล่วงได้ แต่ผู้เขียนขอตั้งเป็นข้อสังเกตบางประการเพื่อชี้ให้เห็นถึงความถูกต้องในฐานะที่ศาลเป็นองค์กรตรวจสอบการกระทำของฝ่ายบริหาร เพื่อควบคุมมิให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม และเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ต้องรักษากฎหมายเพื่อให้กฎหมายคงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้ศาลยังเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนทั่วไปว่าจะให้ความเป็นธรรมกับพวกเขาได้ แต่หากพวกเขาเห็นว่ายังคงไม่ได้รับความเป็นธรรม สุดท้ายพวกเขาอาจใช้วิธีการที่ไม่ถูกไม่ควรในการจัดการปัญหาก็เป็นได้

ผู้เขียนจึงขอตั้งข้อสังเกตและเรียกร้อง เพื่อนำเสนอเป็นแนวคิดถึงการพิจารณาคดีของศาลบางประการ เกี่ยวกับการที่ศาลยอมรับฟังบันทึกการทำแผนที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นพยานสนับสนุน ดังต่อไปนี้

1. โดยหลักในการพิจารณาคดีของศาล ศาลถูกผูกพันต้องห้ามมิให้รับฟังพยานหลักฐานซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 สำหรับการกระทำของเจ้าพนักงานสอบสวนอันเป็นการฝ่าฝืนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักประกันสิทธิที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครอง การกระทำเช่นนี้ถือเป็นเรื่องขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี จึงต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานตามมาตรา 226 และเป็นกรณีที่หากศาลพบเห็นหรือทราบเองก็สามารถหยิบยกขึ้นมาพิจารณาได้ในกรณีที่มีการพิจารณาโดยผิดหลงก็ต้องมีการแก้ไขให้ถูกต้องในศาลสูงหรือย้อนสำนวนกลับมาให้พิจารณาคดีใหม่เพื่อให้เกิดความถูกต้อง อันเป็นหลักการทั่วไปที่ศาลปฏิบัติอยู่

แต่เฉพาะสำหรับกรณีการจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพนั้น แนวทางปฏิบัติในทุกวันนี้ พนักงานสอบสวนจะจัดให้มีการทำแผนที่ทุกครั้งที่มีการยอมรับสารภาพซึ่งเรียกว่าเป็นไปโดยอัตโนมัติโดยไม่ว่าจะมีความจำเป็นหรือไม่ก็ตาม ทั้งที่ตามความเป็นจริงแล้วจะต้องมีความจำเป็นก่อนแล้วจึงจัดให้มีการทำแผนที่ ไม่ใช่จัดให้มีการทำแผนที่ก่อนแล้วค่อยไปค้นหาวัตถุที่จำเป็นมาใช้เป็นพยานหลักฐาน แต่จะอย่างไรก็ตามการทำแผนที่จะต้องเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของผู้ต้องหาเท่านั้น ในขณะที่รูปแบบการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพของไทยแทบจะไม่เคยถามความสมัครใจของผู้ต้องหาเลยว่าเต็มใจหรือไม่ แต่เป็นไปในลักษณะเชิงบังคับ เพราะเจ้าพนักงานสอบสวนอาจจะเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ เนื่องจากกำหนดไว้ในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ทั้งที่เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติในการสอบปากคำเท่านั้นจะปฏิบัติหรือไม่ก็ได้ และเจ้าพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจว่าการยอมรับสารภาพในชั้นสอบสวน คือการยินยอมของผู้ต้องหาที่ยินยอมให้จัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพไปด้วยในตัว ทั้งที่เป็นคนละขั้นตอนและมีได้มีการแจ้งให้ผู้ต้องหารู้ก่อนว่า หากยอมรับสารภาพแล้วจะต้องนำตัวผู้ต้องหาไปทำแผนที่ แสดงว่าการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานสอบสวนเป็นการฝ่าฝืนต่อหลักเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 ซึ่งผูกพันให้ศาลต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานตามมาตรา 226 และถือเป็นเอกสิทธิของผู้ต้องหาในฐานะพยานคนหนึ่งที่จะไม่ให้การอันอาจทำให้ตนเองถูกฟ้องคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 234 ศาลจึงต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐานโดยเด็ดขาด

มีข้อนำสังเกตประการหนึ่งว่า การที่ศาลยอมรับฟังบันทึกการทำแผนประทุษกรรม ประกอบคำรับสารภาพเป็นพยานสนับสนุนคำรับสารภาพนั้น หากเจ้าพนักงานสอบสวนบังคับให้ผู้ต้องหายอมรับสารภาพ และจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพซึ่งอาจเป็นไปโดยบังคับ หรือสมัครใจก็ตาม หากผู้ต้องหาให้การปฏิเสธในชั้นศาลโดยอ้างว่าถูกบังคับ แต่ศาลเชื่อตามบันทึกการทำแผนว่าผู้ต้องหายอมรับสารภาพในชั้นสอบสวนโดยสมัครใจ เพราะมีการแสดงขั้นตอนการกระทำความผิด ซึ่งแสดงว่าผู้ต้องหาจริงใจ เทียบกับผู้ต้องหาไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามมาตรา 135 และ มาตรา 234 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผลที่ตามมาคือบทบัญญัติในมาตรา 135 คงไม่มีสภาพบังคับตามกฎหมาย หากเป็นเช่นนี้คงไม่จำเป็นต้องบัญญัติเป็นหลักประกันสิทธิไว้ก็ได้ เพราะในทุกคดีที่เจ้าพนักงานสอบสวนบังคับให้ผู้ต้องหายอมรับสารภาพโดยฝ่าฝืน มาตรา 135 ก็จะต้องมีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพทุกคดีไป เพื่อจะได้นำบันทึกการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพมาใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันว่าผู้ต้องหายอมรับสารภาพด้วยความสมัครใจ โดยไม่สนใจว่ามีความจำเป็นหรือไม่ก็ตาม เช่นนี้ถูกต้องหรือไม่ที่ศาลไม่ยอมหยิบยกพยานส่วนนี้มาพิจารณาถึงอำนาจกระทำของเจ้าพนักงานสอบสวนเพื่อตัดพยานหลักฐานดังกล่าวออกไป

2. หลักการรับฟังพยานหลักฐานของศาลข้อหนึ่งคือ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานนอกสำนวน ในกรณีที่มีการนำเสนอภาพข่าวการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพผ่านสื่อสาธารณะ ย่อมทำให้ผู้ได้รับรู้ข้อเท็จจริงมีความโน้มเอียงเชื่อถือข้อเท็จจริงตามที่เป็นข่าว เช่นเดียวกัน ผู้พิพากษาที่มาตัดสินคดีและได้รับรู้ข้อเท็จจริงดังกล่าวมาก่อนย่อมเกิดความเชื่อหรือโน้มเอียงตามข้อเท็จจริงนั้นได้เช่นกัน โดยผู้เขียนเองเชื่อว่าในการพิจารณาคดีของศาลนั้น ศาลสามารถแยกแยะได้ว่าข้อเท็จจริงใดเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวน และข้อเท็จจริงใดเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏนอกสำนวนซึ่งต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ผู้เขียนกลับไม่เชื่อว่าศาลไม่มีอคติต่อผู้ต้องหาเหล่านั้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพิจารณาคดีของศาลในการใช้ดุลพินิจชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาล เนื่องจากเกิดความเชื่อตามข้อเท็จจริงนั้นเสียแล้ว เพราะว่า หลักการรับฟังพยานหลักฐาน กับ หลักการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเป็นคนละกรณีกัน แต่หลักการดังกล่าวจะมีสภาพบังคับได้ต่อเมื่อไม่มีการนำเสนอภาพข่าว ซึ่งแนวโน้มของระเบียบหรือคำสั่งใหม่ๆ ที่ออกมา จะกำหนดข้อจำกัดห้ามมิให้มีการนำเสนอข่าวซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา และครอบครัวเป็นอย่างสูงเช่นกัน แต่ปรากฏว่า ในทางปฏิบัติก็ยังคงมีการนำเสนอภาพข่าวอยู่เสมอทั้งที่มีบทบัญญัติห้ามไว้แล้ว กรณีนี้ศาลซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจตรวจสอบจะหยิบยกบทบัญญัติว่าด้วยความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล มาลงโทษผู้นำเสนอเพื่อเป็นการป้องปรามจะได้หรือไม่ ถ้า

หากข่าวนั้นมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะแต่อย่างใด หรือว่าจะมีวิธีการใดที่สามารถบังคับให้พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีการสวมถุงคลุมหน้าผู้ต้องหาทุกครั้ง หากต้องนำผู้ต้องหาไปแถลงข่าว หรือหากว่าต้องจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ จะเป็นไปได้หรือไม่ว่าในการนำเสนอข่าวออกเป็นข้อบังคับให้ต้องทำภาพไม่ชัดเจนตรงใบหน้าผู้ต้องหา เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อดุลพินิจของศาล โดยข้อห้ามดังกล่าวต้องมีสภาพบังคับให้สามารถใช้ได้จริง

3. ในระบบนิติรัฐ องค์การตุลาการเป็นองค์กรตรวจสอบอำนาจกระทำของฝ่ายบริหาร ศาลจึงถูกผูกพันให้ต้องตรวจสอบการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนด้วย สำหรับการจัดให้มีการทำแผนประทุษกรรมประกอบคำรับสารภาพ เป็นการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร หากเกิดขึ้นโดยไม่ชอบเสียแล้ว จะต้องถูกตรวจสอบโดยศาล เพื่อเป็นการยับยั้งมิให้มีการใช้อำนาจตามอำเภอใจ สำหรับการยับยั้งที่เกิดประสิทธิภาพมากอย่างหนึ่ง คือ การไม่ยอมรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 ผู้เขียนจึงใคร่อยากเห็นการใช้อำนาจส่วนนี้เพื่อเป็นการป้องปรามเจ้าพนักงานสอบสวน และเพื่อเป็นการสร้างบรรทัดฐานให้เป็นแนวปฏิบัติที่ชัดเจนต่อไป